

3. Vývoj zemědělství a lesnictví ve Zlínském kraji

3.1. Zemědělství

Primární sektor se ve Zlínském kraji v roce 2007 na hrubé přidané hodnotě podílel 2,4 % a tento podíl byl stejný jako na úrovni republiky. Kromě Hlavního města Prahy byl menší podíl zjištěn ještě v Ústeckém, Libereckém a Moravskoslezském kraji.

Z hlediska zaměstnanosti se podíl tohoto odvětví postupně snižuje. Zatímco v roce 2000 tvořili zaměstnaní v zemědělství a lesnictví podle výběrového šetření pracovních sil 4,4 % ze všech zaměstnaných v kraji, v roce 2007 byl tento podíl pouze 2,6 %. Je to o 0,9 procentního bodu méně než činil republikový průměr. Podrobnější údaje o pracovnících ve vybraném segmentu zemědělských subjektů poskytuje strukturální šetření v zemědělství, jehož výsledky jsou součástí této kapitoly.

Strukturální šetření v zemědělství (plošné zjišťování Agrocensus 2000 a výběrová zjišťování FSS 2003, 2005 a 2007) proběhla ve všech členských státech EU. Do zjišťování se zahrnují zemědělské podniky, jejichž zemědělsky využitá půda činí nejméně jeden hektar. V případě, že tyto hodnoty nedosahují, zařadí se zpravodajské jednotky do šetření pouze za předpokladu, že produkují určitou část na prodej nebo splňují některou fyzickou prahovou hodnotu. Počínaje rokem 2000 byly stanoveny prahové hodnoty¹⁾ pro zařazení zemědělských podniků mezi zpravodajské jednotky.

Zjišťování se týká jak právnických, tak fyzických osob. Všechny podniky právnických osob a podniky fyzických osob mající SGM²⁾ ≥ 600 tisíc Kč podléhají plošnému zjišťování. Ostatní zpravodajské jednotky z řad fyzických osob jsou do výběru zařazeny na základě stratifikovaného oblastního výběru³⁾. Získané údaje jsou dopočteny na základní soubor (zemědělství ČR) podle sídla podniku. Poskytují tak základní informace o velikosti, struktuře a vývoji zemědělských podniků, jejich vybavenosti, způsobu hospodaření – konvenční, ekologické hospodaření, výrobní orientaci a v neposlední řadě také o nezemědělských činnostech.

Tab. 3.1.1 Počty hospodařících subjektů a obhospodařovaná půda v krajích ČR v roce 2007

Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Subjekty (podniky)				Obhospodařovaná zemědělská půda		z toho orná půda	
	celkem	podíl kraje na úhrnu ČR (%)	z celku vlastnictví (%)		celkem (ha)	podíl kraje na úhrnu ČR (%)	celkem (ha)	podíl kraje na úhrnu ČR (%)
			fyzické osoby	právnické osoby				
Česká republika	39 396	100,0	92,5	7,5	3 518 073	100,0	2 567 311	100,0
v tom kraje:								
Hl. město Praha	308	0,8	82,5	17,5	30 281	0,9	18 261	0,7
Středočeský	4 455	11,3	91,1	8,9	547 398	15,6	480 914	18,7
Jihočeský	4 025	10,2	90,9	9,1	422 650	12,0	261 094	10,2
Plzeňský	2 214	5,6	91,4	8,6	313 195	8,9	206 952	8,1
Karlovarský	507	1,3	85,4	14,6	99 544	2,8	40 610	1,6
Ústecký	1 837	4,7	91,1	8,9	209 576	6,0	150 267	5,9
Liberecký	1 472	3,7	92,9	7,1	91 129	2,6	37 750	1,5
Královéhradecký	2 434	6,2	91,8	8,2	234 714	6,7	170 210	6,6
Pardubický	2 315	5,9	92,2	7,8	228 925	6,5	177 388	6,9
Vysočina	3 863	9,8	92,4	7,6	373 301	10,6	291 716	11,4
Jihomoravský	8 165	20,7	94,9	5,1	362 937	10,3	325 243	12,7
Olomoucký	1 885	4,8	90,1	9,9	241 154	6,9	180 271	7,0
Zlínský	3 024	7,7	95,1	4,9	149 889	4,3	96 279	3,8
Moravskoslezský	2 892	7,3	94,3	5,7	213 379	6,1	130 355	5,1

¹⁾ výměra od 1 ha obhospodařované zemědělské půdy vlastní nebo pronajaté, nebo plocha od 1 500 m² intenzivních plodin (sady, zelenina, květiny), nebo 1 000 m² vinic, nebo 300 m² skleníků a pařenišť, nebo chov alespoň 1 kusu skotu, nebo 2 kusy prasat, nebo 4 kusy ovcí a koz, nebo 50 kusů drůbeže, nebo 100 kusů králíků, nebo kozešinových zvířat.

²⁾ SGM (Standard Gross Margin, Standardní příspěvek na úhradu) vyjadřuje ekonomický přínos jednotky produkce rostlinné a živočišné výroby. Je stanoven na 1 ha každé plodiny rostlinné výroby a jeden kus jednotlivých kategorií zvířat. Jeho hodnota odpovídá standardní hodnotě produkce z 1 ha dané plodiny, nebo 1 kusu dané kategorie zvířat po odpočtu specifických (variabilních) nákladů na produkci této výroby. Standardní příspěvky na úhradu jsou stanoveny v jednotlivých zemích EU pro všechny plodiny a kategorie zvířat podle reálných podmínek dané země a jsou pravidelně aktualizovány. Standardní příspěvky ČR zpracovává Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky (VÚZE), od 1. 7. 2008 Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI).

³⁾ Podrobnější informace o tvorbě výběrových souborů a metodice dopočtu jsou součástí publikace ČSÚ 2126-08 Strukturální výsledky za zemědělství v roce 2007, str. 10 – 11.

Ze Strukturálního šetření FSS 2007 vyplynulo, že z celkového počtu zemědělských podniků v České republice, jejichž produkce neslouží pouze pro vlastní spotřebu, jich 7,7 % sídlí ve Zlínském kraji. Největší zastoupení měly podniky z okresu Vsetín, nejmenší z okresu Kroměříž.

Na celostátní výměře obhospodařované zemědělské půdy se podniky Zlínského kraje podílely 4,3 %, na výměře orné půdy 3,8 %. Je třeba vést v patrnosti, že podniky sídlící v kraji mohou hospodařit i na půdě ležící mimo kraj a naproti tomu v kraji mohou mít půdu i podniky sídlící mimo kraj²⁾. V další části této kapitoly je pod pojmem podíl (průměr apod.) Zlínského kraje míněn podíl (průměr) podniků se sídlem ve Zlínském kraji.

Od roku 2000 se výměra obhospodařované zemědělské půdy v kraji snížila o 7 551 ha, přitom výměra orné půdy dokonce o 8 909 ha. Celostátně se snížila v období 2001 – 2007 výměra zemědělské půdy o 3,4 % a výměra orné půdy o 6,9 %. Pokles ve Zlínském kraji byl v porovnání s republikovým průměrem rychlejší o 1,4 procentního bodu u zemědělské a o 1,6 procentního bodu u orné půdy. Stupeň zornění poklesl v kraji z 66,8 % v roce 2000 na 64,2 % v roce 2007, snížení o 2,6 procentního bodu odpovídá vývoji na republikové úrovni

Ze strukturálního šetření vyplynulo, že se v kraji podniky častěji zaměřují na živočišnou výrobu, výrazněji se to projevuje u podniků fyzických osob. Mezi podniky právnických osob v kraji je nejrozšířenější kombinace rostlinné a živočišné výroby.

Tab. 3.1.2 Převažující zaměření hospodařících subjektů v krajích ČR k 30. 9. 2007

Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Podniky fyzických osob					Podniky právnických osob				
	celkem	v tom zaměření (%)				celkem	v tom zaměření (%)			
		převažující rostlinná výroba	převažující živočišná výroba	rostlinná kombinovaná se živočišnou	rybolov, chov ryb apod.		převažující rostlinná výroba	převažující živočišná výroba	rostlinná kombinovaná se živočišnou	rybolov, chov ryb apod.
Česká republika	35 454	41,5	29,7	28,0	0,1	2 940	32,4	23,2	43,6	0,5
v tom kraje:										
Hl. město Praha	254	62,2	29,9	6,7	-	54	46,3	29,6	24,1	-
Středočeský	4 055	45,8	23,2	30,5	0,1	398	41,2	17,6	40,5	-
Jihočeský	3 659	24,1	43,2	31,6	0,3	366	16,9	35,5	46,2	1,1
Plzeňský	2 023	26,2	37,7	34,9	0,2	191	18,3	19,9	61,3	0,5
Karlovarský	433	15,5	54,7	27,7	0,2	74	32,4	36,5	31,1	-
Ústecký	1 674	56,9	29,0	12,9	0,2	163	53,4	23,9	22,7	-
Liberecký	1 367	27,1	47,9	24,1	0,1	105	20,0	35,2	44,8	-
Královéhradecký	2 235	36,0	38,6	24,8	0,1	199	25,1	29,1	44,2	1,0
Pardubický	2 134	22,8	54,2	22,4	-	181	26,5	26,5	47,0	-
Vysočina	3 568	24,6	22,0	52,2	0,0	294	17,0	16,0	66,0	1,0
Jihomoravský	6 750	76,8	6,9	16,1	-	415	57,3	12,3	29,4	0,2
Olomoucký	1 699	38,6	29,5	31,5	0,1	186	31,2	17,7	51,1	-
Zlínský	2 875	33,9	43,3	21,8	0,0	149	28,2	33,6	38,3	-
Moravskoslezský	2 727	33,6	29,2	36,8	0,1	165	29,7	23,0	44,2	1,8

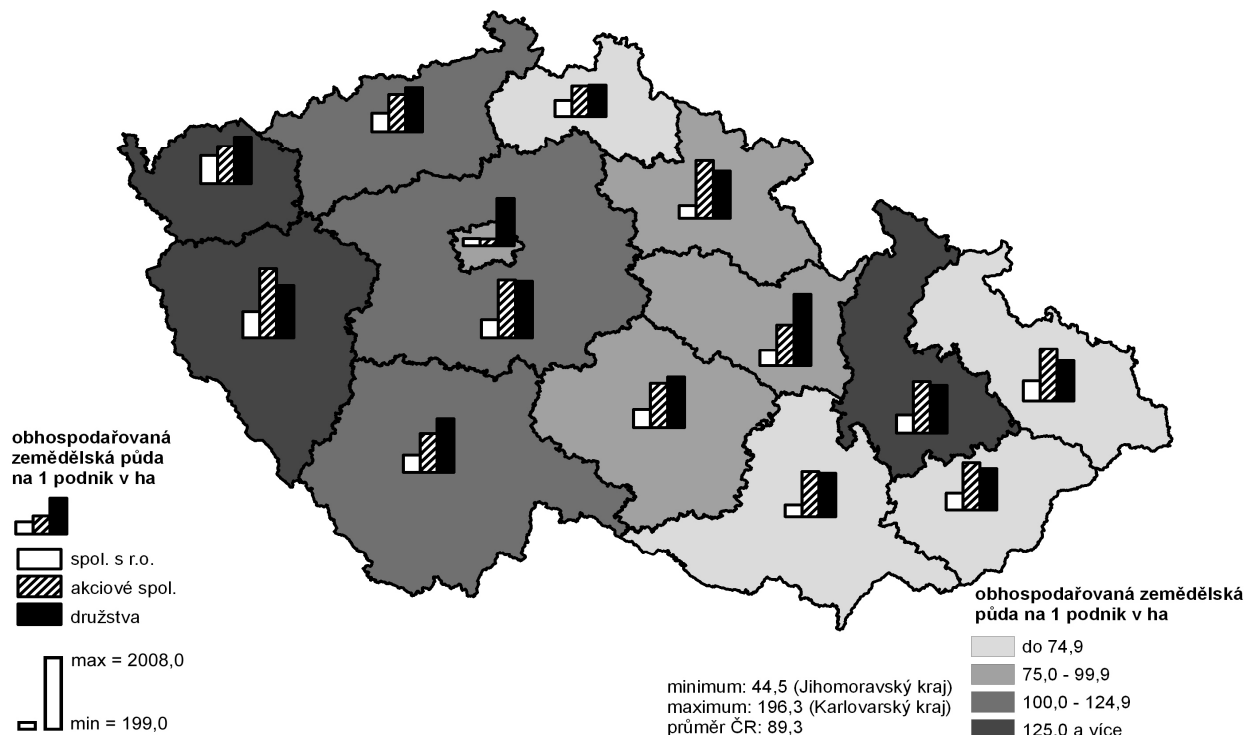
Na rozdíl od celé České republiky, ve které největší podíl zemědělské půdy (29,4 %) obhospodařují podniky fyzických osob (především zemědělských podnikatelů včetně samostatně hospodařících rolníků), byla ve Zlínském kraji v roce 2007 největší plocha obhospodařována akciovými společnostmi (32,6 %) a společnostmi s ručením omezeným (26,1 %). Podniky fyzických osob hospodařily na 23,3 % a družstva na 17,8 % zemědělské půdy.

V rámci Zlínského kraje obhospodařují největší výměru zemědělské půdy subjekty sídlící v okrese Kroměříž a Uherské Hradiště, podíl v obou okresech mírně přesahuje 28 % celkové hodnoty v kraji. Nejvyšší je zde také výměra obhospodařované orné půdy, dohromady v těchto okresech představuje tři čtvrtiny krajského úhrnu. Vzhledem k největší výškové členitosti terénu jsou nejmenší výměry obhospodařované zemědělské i orné půdy v okrese Vsetín (17,5 % a 7,4 %). V okrese Zlín představuje podíl obhospodařované zemědělské půdy jednu čtvrtinu, podíl obhospodařované orné půdy 18,1 %.

²⁾ podrobné metodické vysvětlivky jsou součástí publikace ČSÚ 2129-08 **Strukturální výsledky za zemědělství v roce 2007 podle územního členění**, str. 1 - 12

Průměrná velikost zemědělských podniků podle právní formy v krajích ČR v roce 2007

Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství

V úhrnu za všechny šetřené zemědělské subjekty v kraji je podíl zemědělské půdy, kterou si podniky najaly od jiných vlastníků, největší mezi kraji a celostátní podíl přesahuje o 5,5 procentního bodu. Nejvyšší podíl najaté půdy je i u podniků právnických osob a u podniků fyzických osob je druhý nejvyšší mezi kraji. Z celkové výměry zemědělské půdy, na které v kraji hospodaří právnické osoby, bylo najato od jiných vlastníků 96,2 % (průměr ČR 93,4 %), u fyzických osob to bylo 64,7 % (průměr ČR 59,2 %). V kraji bylo nejrozšířenější hospodaření na najaté zemědělské půdě v okresech Kroměříž a Zlín, u orné půdy v okresech Zlín a Vsetín.

Tab. 3.1.3 Obhospodařovaná půda fyzickými a právnickými osobami v okresech Zlínského kraje v roce 2007

Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Obhospodařovaná zemědělská půda (ha)							Obhospodařovaná orná půda (ha)		
	celkem	v tom podle druhu vlastnictví				z celku podle vlastnictví půdy (%)		celkem	z toho podle vlastnictví půdy (%)	
		podniky fyzických osob		podniky právnických osob					vlastní	najatá od jiných
		celkem	na 1 podnik	celkem	na 1 podnik	vlastní	najatá od jiných			
Zlínský kraj	149 889	34 904	12,1	114 985	771,7	11,1	88,9	96 279	6,1	93,9
v tom okresy:										
Kroměříž	42 911	8 548	24,6	34 363	904,3	6,7	93,3	40 136	6,1	93,9
Uherské Hradiště	42 523	4 136	9,1	38 387	936,3	10,9	89,1	31 624	8,0	92,0
Vsetín	26 210	11 061	7,6	15 149	582,7	22,2	77,8	7 098	5,0	95,0
Zlín	38 244	11 159	18,3	27 085	615,6	8,7	91,3	17 420	2,9	97,1

Více než polovina plochy je obhospodařována v okrese Uherské Hradiště akciovými společnostmi (57,1 %), v okrese Zlín společnostmi s ručením omezeným (52,2 %). V kroměřížském okrese připadá největší podíl na akciové společnosti (43,8 %) a v okrese Vsetín jsou to podniky fyzických osob (42,2 %).

Mezi průměrnou velikostí zemědělských podniků fyzických a právnických osob jsou značné rozdíly. Průměrná velikost podniků fyzických osob je ve všech okresech pod republikovým průměrem, na úrovni kraje je menší o 16,2 ha. Rovněž průměrná velikost podniků právnických osob v kraji je podprůměrná (o 72,7 ha), ale v okresech Uherské Hradiště a Kroměříž tento průměr přesahuje (o 91,8 ha a 59,8 ha). Naopak nejvíce pod republikovým průměrem je v okrese Vsetín, a to o 261,8 ha.

V kraji jsou nejvíce zastoupeny společnosti s ručením omezeným, které jsou nejpočetnější i ve všech okresech kraje. Následují akciové společnosti a družstva, jenom ve vsetínském okrese je více družstev než akciových společností.

Z hlediska průměrné výměry obhospodařované zemědělské půdy jsou ve Zlínském kraji největšími podniky akciové společnosti a na druhém místě družstva. Průměrná velikost podniků fyzických osob je největší v okrese Kroměříž, kde převyšuje průměrnou hodnotu kraje o 12,5 ha. Naopak nejmenší je v okrese Vsetín, 4,6 ha pod průměrem kraje.

Do celkového **počtu pracovníků v zemědělství** se ve strukturálním šetření započítávají u subjektů ve vlastnictví fyzických osob nejen hospodáři a pravidelně pracující zaměstnanci, ale i pomáhající členové rodiny bez ohledu na to, zda na farmě pracují pravidelně či jen příležitostně. V podnicích právnických osob byli započítáni pravidelně pracující zaměstnanci i pracující majitelé. Z celkového počtu 192 tisíc pracovníků v zemědělství (bez sezónních) jich bylo nejvíce sečteno v Jihomoravském, Středočeském kraji a na Vysočině.

Velikostní struktura zemědělských podniků podle počtu pracovníků se ve Zlínském kraji liší od republikového průměru v tom, že jsou v kraji více zastoupeny podniky s 1 – 5 pracovníky. V kategorii 6 - 9 pracovníků odpovídá podíl celostátní úrovni, u dalších kategorií s více pracovníky jsou podíly v kraji vždy podprůměrné.

Tab. 3.1.4 Zemědělské podniky podle počtu pracovníků v krajích ČR k 30. 9. 2007

Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Počet podniků celkem	v tom s počtem pracovníků (%)							
		1 - 5	6 - 9	10 - 19	20 - 24	25 - 49	50 - 99	100 - 199	200 a více
Česká republika	39 396	90,7	3,8	1,8	0,5	1,4	1,1	0,5	0,1
v tom kraje:									
Hl. město Praha	308	89,9	4,5	3,6	1,0	-	0,6	0,3	-
Středočeský	4 455	90,5	3,4	1,7	0,7	1,7	1,1	0,7	0,2
Jihočeský	4 025	90,1	3,8	2,0	0,4	1,7	1,5	0,4	0,0
Plzeňský	2 214	91,0	2,6	1,6	0,5	2,0	1,4	0,9	0,0
Karlovarský	507	86,6	5,5	4,5	0,6	2,0	0,6	0,4	-
Ústecký	1 837	88,7	4,5	3,4	0,5	1,7	0,8	0,4	-
Liberecký	1 472	91,0	4,0	2,6	0,5	1,2	0,5	0,1	-
Královéhradecký	2 434	90,1	3,8	1,8	0,6	1,7	1,0	0,8	0,1
Pardubický	2 315	89,5	4,3	1,6	0,6	1,3	1,8	0,6	0,2
Vysočina	3 863	88,7	4,5	1,8	0,5	1,7	1,8	0,8	0,2
Jihomoravský	8 165	92,9	3,3	1,3	0,4	0,9	0,7	0,4	0,1
Olomoucký	1 885	87,3	4,5	2,2	0,5	2,1	2,1	1,0	0,2
Zlínský	3 024	92,7	3,9	1,1	0,3	0,8	0,9	0,3	0,0
Moravskoslezský	2 892	91,2	3,9	2,1	0,3	1,1	0,9	0,4	0,1

Zemědělské podniky sídlící v kraji zaměstnávaly ke konci září roku 2007 celkem 11 659 pracovníků. Ve srovnání s ostatními kraji je ve Zlínském kraji nejnižší podíl pracovníků v kategoriích 25-44 let a 45-64 let. Naproti tomu je zde nejvyšší podíl pracovníků ve věku 65 a více let. Zastoupení mladých lidí do 24 let překračuje republikový průměr o 0,6 procentního bodu.

Podle počtu odpracovaných hodin v období od října 2006 do září 2007 byli pracovníci přepočtení na plně zaměstnané (1 800 hodin za rok). Přepočtený počet pracovníků v zemědělství je celostátně o 30 % nižší než počet pracovníků ve fyzických osobách. Příčinou je nejen sezónnost zemědělských prací, ale i struktura pracujících na rodinných farmách, kde je velmi rozšířená výpomoc dalších členů rodiny farmáře.

Mimo okres Vsetín jsou ve všech okresech kraje nejvíce zastoupeni pracovníci ve věku 45 – 64 let, představují více než polovinu z celkového počtu pracovníků v zemědělství (ve vsetínském okrese to je 45,5 %). I přesto, že proti roku 2005 ve všech okresech poklesl podíl pracovníků ve věku 65 a více let, převažují podíly těchto osob nad mladými pracovníky do 24 let. Zvláště výrazný rozdíl je v okrese Vsetín, kde představuje 6,0 procentního bodu.

Tab. 3.1.5 Pracovníci v zemědělství podle věku v krajích ČR k 30. 9. 2007^{*)}

Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Pracovníci v zemědělství (fyzické osoby)					Přepočtený počet osob na plně zaměstnané (AWU)	Obhospodařovaná půda na 1 plně zaměstnaného pracovníka AWU (ha)	
	celkem	v tom podíl (%) osob ve věku					zemědělská	orná
		do 24 let	25 - 44 let	45 - 64 let	65 a více let			
Česká republika	191 939	5,9	34,0	52,3	7,8	133 957	26,3	19,2
v tom kraje:								
Hl. město Praha	1 223	4,1	35,2	52,2	8,6	941	32,2	19,4
Středočeský	23 633	5,3	34,2	53,2	7,3	18 052	30,3	26,6
Jihočeský	19 169	5,9	33,4	52,9	7,8	13 880	30,5	18,8
Plzeňský	11 854	4,6	33,0	56,5	5,9	9 326	33,6	22,2
Karlovarský	2 224	7,1	35,2	51,7	6,0	1 691	58,9	24,0
Ústecký	8 008	6,1	35,0	52,4	6,4	5 911	35,5	25,4
Liberecký	5 483	6,7	35,4	48,5	9,4	3 520	25,9	10,7
Královéhradecký	13 005	5,6	33,5	53,0	7,8	9 365	25,1	18,2
Pardubický	13 375	6,1	36,0	51,6	6,3	10 021	22,8	17,7
Vysočina	22 830	6,1	35,1	51,0	7,7	16 181	23,1	18,0
Jihomoravský	33 882	5,9	32,2	51,9	10,0	19 560	18,6	16,6
Olomoucký	12 721	5,9	35,3	54,1	4,8	9 517	25,3	18,9
Zlínský	11 659	6,5	32,9	50,2	10,4	7 297	20,5	13,2
Moravskoslezský	12 870	7,0	34,6	50,5	7,9	8 694	24,5	15,0

^{*)} bez sezónních pracovníků

Po přepočtu na plně zaměstnané bylo v kraji sečteno 7 297 pracovníků v zemědělství, což je o 1 248 méně než v roce 2005. Největší pokles byl zaznamenán v okresech Zlín a Uherské Hradiště (457, resp. 383 pracovníků), nejnižší pokles v okrese Kroměříž (171 pracovníků).

Z hlediska struktury pracovníků podle počtu odpracovaných hodin byly též zjištěny územní rozdíly. Vysoko na průměrem kraje byl zjištěn podíl pracovníků s počtem odpracovaných hodin méně než 450 za rok v okrese Vsetín, mírně nad průměrem pak v okrese Zlín. Zaměstnaní na plnou pracovní dobu byli nejvíce zastoupeni v okrese Kroměříž.

Tab. 3.1.6 Pracovníci v zemědělství podle věku v okresech Zlínského kraje k 30. 9. 2007

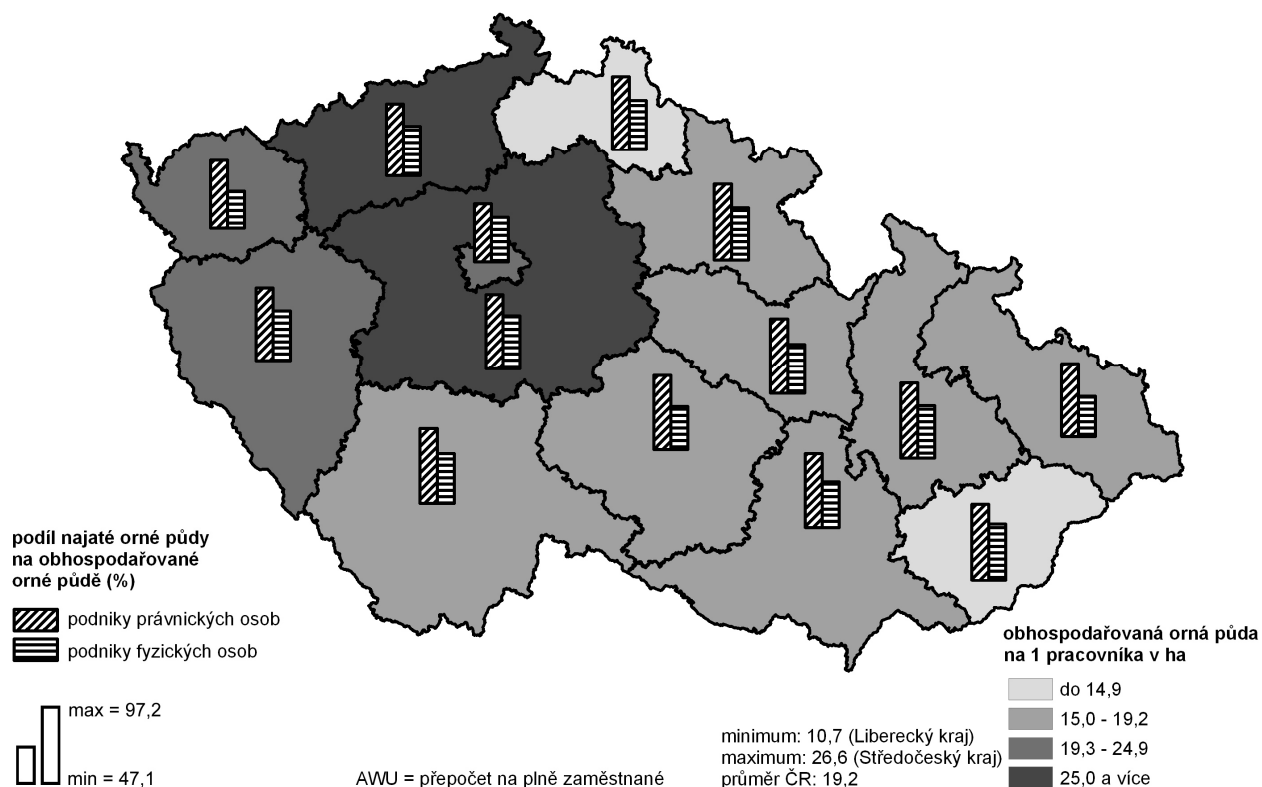
Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

Zdroj: Strukturální setření v zemědělství 2007

	Pracovníci v zemědělství (fyzické osoby)					Přepočtený počet osob na plně zaměstnané (AWU)	Obhospodařovaná půda na 1 plně zaměstnaného pracovníka AWU (ha)	
	celkem	v tom podíl osob (%) ve věku					zemědělská	orná
		do 24 let	25 - 44 let	45 - 64 let	65 a více let			
Zlínský kraj	11 659	6,5	32,9	50,2	10,4	7 297	20,5	13,2
v tom okresy:								
Kroměříž	2 160	5,8	36,0	52,1	6,1	1 600	26,8	25,1
Uherské Hradiště	2 618	4,3	31,4	55,7	8,6	1 852	23,0	17,1
Vsetín	4 271	7,9	32,7	45,5	13,9	2 235	11,7	3,2
Zlín	2 611	7,3	32,0	50,8	9,9	1 611	23,7	10,8

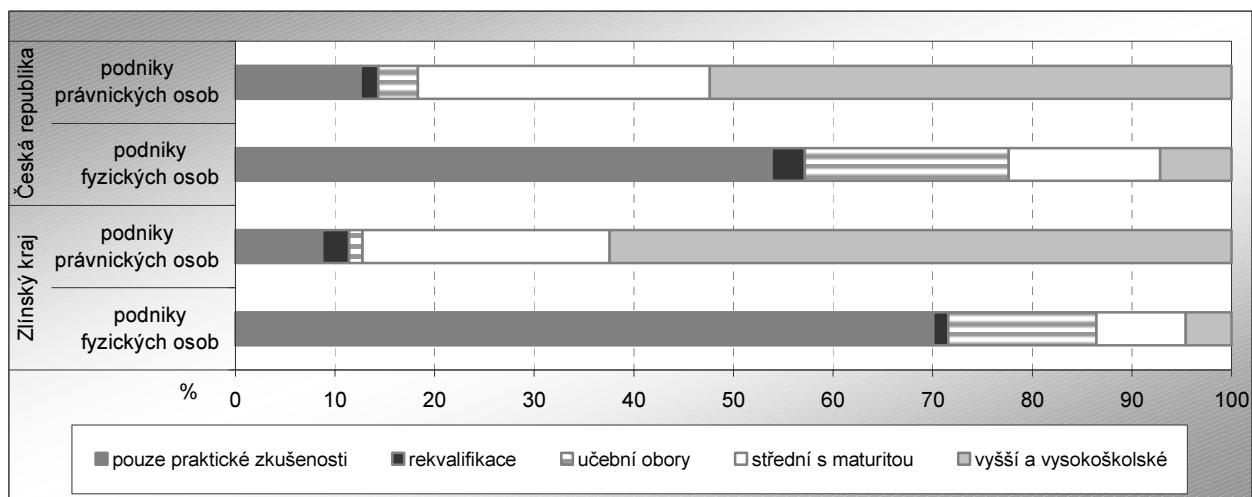
V zájmu srovnatelnosti byla do tab. 3.1.5 a 3.1.6 zařazena i plocha obhospodařované půdy na 1 přepočteného pracovníka. Z porovnání s ostatními kraji vyplývá, že v kraji připadá na 1 plně zaměstnaného pracovníka nejméně zemědělské i orné půdy, proti celostátnímu průměru je to méně o 5,7 ha zemědělské a 6,0 ha orné půdy. Podílí se na tom především vysoká zaměstnanost v zemědělství v okrese Vsetín. Naproti tomu příznivé podmínky pro zemědělství v okrese Kroměříž umožňují, aby zde připadala na 1 přepočteného pracovníka nadprůměrná výměra zemědělské a zejména orné půdy.

Obhospodařovaná orná půda na 1 plně zaměstnaného pracovníka v zemědělství (AWU) a podíl najaté orné půdy v krajích ČR v roce 2007

Součástí strukturálního šetření FSS 2007 bylo i zjišťování úrovně **zemědělského vzdělání vedoucích pracovníků**. Značné rozdíly jsou ve všech krajích mezi úrovní vzdělání v podnicích fyzických a právnických osob. Zatímco celostátně převažuje u vedoucích pracovníků v podnicích právnických osob vysokoškolské vzdělání (52,4 %) a na dalším místě je střední vzdělání s maturitou (29,3 %), převažují v podnicích fyzických osob praktické zkušenosti (53,8 %) a následuje vyučení v oboru (20,5 %). Obecně je mezi vedoucími pracovníky právnických osob vyšší úroveň vzdělání v moravských krajích, v podnicích fyzických osob v Karlovarském, Středočeském a Olomouckém kraji. Ve Zlínském kraji je u podniků právnických osob nadprůměrný podíl vedoucích pracovníků s vyšším a vysokoškolským vzděláním (o 10,1 procentního bodu) a mírně vyšší je i podíl vedoucích pracovníků s rekvalifikací. U podniků fyzických osob mají nadprůměrné zastoupení vedoucí pracovníci, kteří mají pouze praktické zkušenosti (16,2 procentního bodu nad celostátním průměrem).

Graf 15 Zemědělské vzdělání vedoucího pracovníka v zemědělských podnicích ve Zlínském kraji v roce 2007

Ze strukturálního šetření v zemědělství rovněž vyplynulo, že v roce 2007 u dvou třetin podniků fyzických osob činila **spotřeba domácnosti hospodáře** méně než polovinu konečné produkce farmy, více se na spotřebu vlastní domácnosti orientovaly podniky fyzických osob v Jihomoravském, Moravskoslezském a Zlínském kraji.

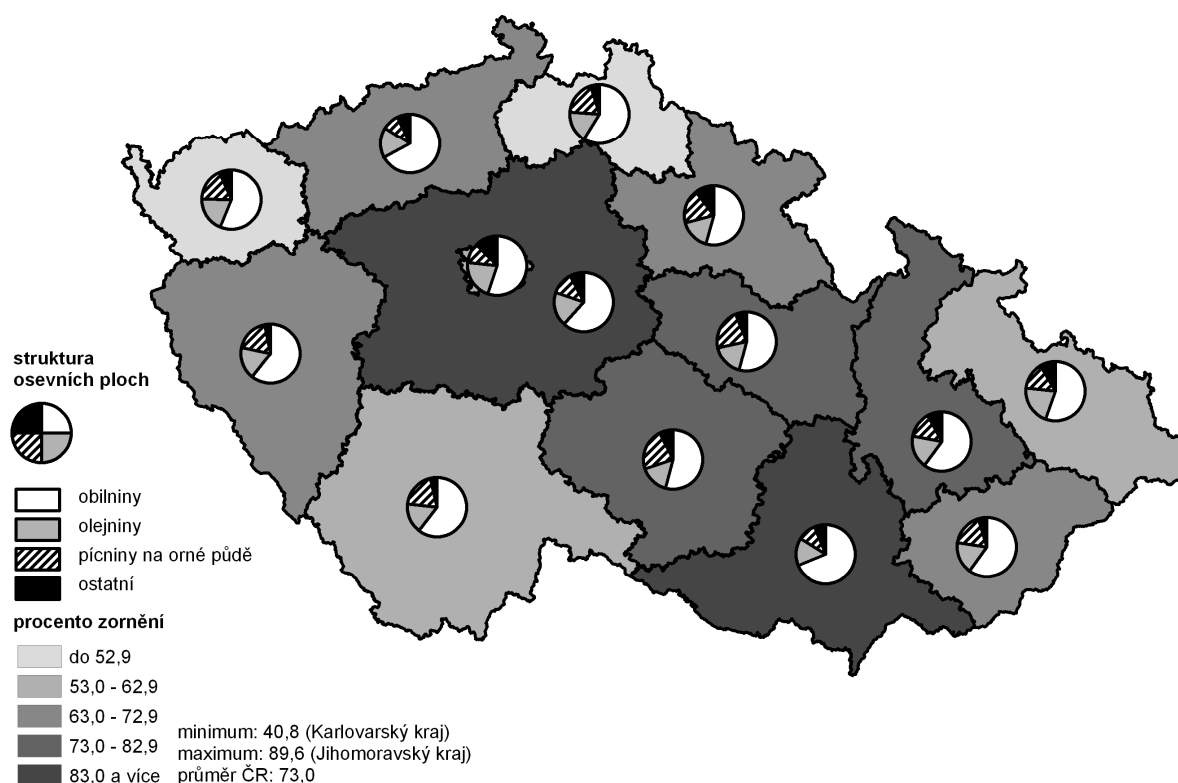
Tab. 3.1.7 Podniky fyzických a právnických osob podle určení produkce v krajích ČR v roce 2007

Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Podniky fyzických osob					Podniky právnických osob		
	celkem	z toho se spotřebou domácnosti hospodáře menší než 50 % konečné produkce		z toho s podílem přímého prodeje menším než 50 %		celkem	z toho s podílem přímého prodeje menším než 50 %	
		celkem	v %	celkem	v %		celkem	v %
Česká republika	36 455	24 221	66,4	30 260	83,0	2 941	2 529	86,0
v tom kraje:								
Hl. město Praha	254	230	90,6	192	75,6	54	41	75,9
Středočeský	4 057	2 996	73,8	3 173	78,2	398	326	81,9
Jihočeský	3 659	2 673	73,1	3 141	85,8	366	330	90,2
Plzeňský	2 023	1 675	82,8	1 443	71,3	191	163	85,3
Karlovarský	433	372	85,9	385	88,9	74	68	91,9
Ústecký	1 674	1 387	82,9	1 300	77,7	163	137	84,0
Liberecký	1 367	923	67,5	1 215	88,9	105	85	81,0
Královéhradecký	2 235	1 668	74,6	1 856	83,0	199	163	81,9
Pardubický	2 134	1 468	68,8	1 725	80,8	181	158	87,3
Vysočina	3 569	2 216	62,1	3 197	89,6	294	270	91,8
Jihomoravský	7 749	4 208	54,3	6 380	82,3	416	353	84,9
Olomoucký	1 699	1 269	74,7	1 387	81,6	186	160	86,0
Zlínský	2 875	1 648	57,3	2 582	89,8	149	137	91,9
Moravskoslezský	2 727	1 490	54,6	2 285	83,8	165	138	83,6

Více než polovina celkových tržeb pocházející z **přímého prodeje produkce** byla celostátně zjištěna u 17 % podniků fyzických osob a 13 % podniků právnických osob. Častěji se na přímý prodej orientují podniky fyzických osob v Plzeňském kraji a v Hlavním městě Praze, podniky právnických osob v Hl. m. Praze, Středočeském, Libereckém a Královéhradeckém kraji.

Podíl orné půdy na zemědělské a struktura osevních ploch v krajích ČR v roce 2007

Územní rozdíly v rostlinné produkci souvisejí s rozdílnou strukturou **osevních ploch**. Přesto, že jsou obiloviny dominantní skupinou plodin ve všech krajích České republiky, pohyboval se v roce 2007 jejich podíl na obhospodařované orné půdě od 54 % u zemědělských podniků se sídlem v Pardubickém kraji a na Vysočině po 69 % v Jihomoravském kraji (průměr ČR byl 60,2 %). Postupně se zvyšoval podíl osevních ploch olejnin až na 17,2 % v celé republice. Nejnižší podíl měly olejnin na obhospodařované orné půdě v Jihomoravském kraji (15 %), nejvyšší podíl byl zjištěn v Moravskoslezském kraji (21 %). Větší územní rozdíly jsou v zastoupení pícnin na orné půdě (od 9 % v Ústeckém kraji po 23 % v kraji Vysočina při celostátním průměru 16 %).

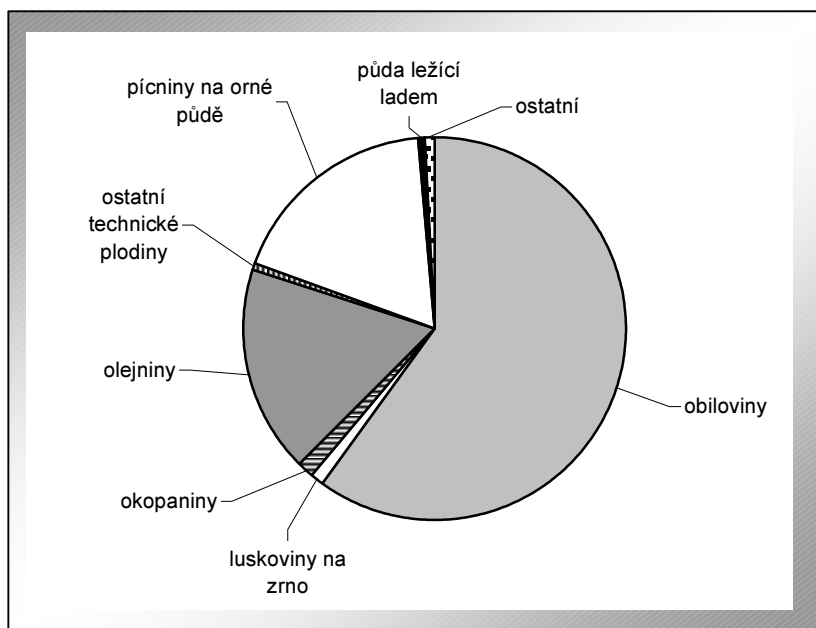
Tab. 3.1.8 Využití orné půdy v krajích ČR v roce 2007

Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Obiloviny celkem (ha)	Podíl kraje na úhrnu ČR (%)	Brambory celkem (ha)	Podíl kraje na úhrnu ČR (%)	Cukrovka technická (ha)	Podíl kraje na úhrnu ČR (%)	Olejnin (ha)	Podíl kraje na úhrnu ČR (%)
Česká republika	1 544 496	100,0	32 655	100,0	54 065	100,0	442 228	100,0
v tom kraje:								
Hl. město Praha	10 061	0,7	32	0,1	548	1,0	3 952	0,9
Středočeský	296 548	19,2	7 463	22,9	15 273	28,2	88 950	20,1
Jihočeský	158 123	10,2	3 789	11,6	0	0,0	42 067	9,5
Plzeňský	125 447	8,1	1 270	3,9	0	0,0	36 920	8,3
Karlovarský	22 811	1,5	94	0,3	-	-	7 747	1,8
Ústecký	100 974	6,5	732	2,2	2 968	5,5	25 133	5,7
Liberecký	22 268	1,4	236	0,7	404	0,7	6 520	1,5
Královéhradecký	92 641	6,0	1 442	4,4	9 164	16,9	27 899	6,3
Pardubický	95 761	6,2	1 416	4,3	2 995	5,5	31 288	7,1
Vysočina	157 510	10,2	11 779	36,1	262	0,5	46 366	10,5
Jihomoravský	224 054	14,5	2 225	6,8	5 891	10,9	48 604	11,0
Olomoucký	108 321	7,0	682	2,1	9 027	16,7	32 426	7,3
Zlínský	57 766	3,7	295	0,9	1 067	2,0	16 709	3,8
Moravskoslezský	72 210	4,7	1 200	3,7	6 467	12,0	27 647	6,3

Z hlediska podílu na celostátní výměře orné půdy lze za hlavní producenty obilovin a olejnin považovat podniky ve Středočeském a Jihomoravském kraji, brambor a pícnin na orné půdě v kraji Vysočina a technické cukrovky ve Středočeském, Královéhradeckém a Olomouckém kraji.

Graf 16 Využití obhospodařované orné půdy ve Zlínském kraji v roce 2007

Podniky se sídlem ve Zlínském kraji v roce 2007 hospodařily na 3,8 % celostátní výměře orné půdy, tento podíl byl o 0,5 procentního bodu nižší než podíl na výměře zemědělské půdy. Ve struktuře osevních ploch byl ve Zlínském kraji zjištěn ze všech krajů druhý nejnižší podíl brambor, mírně podprůměrné bylo zastoupení cukrovky a olejnin.

Podíl půdy ležící ladem byl v kraji v porovnání s celostátním průměrem o jednu třetinu nižší (kraj 0,4 %, ČR 0,6 %).

V rámci Zlínského kraje měly nejvyšší podíl na výměře orné půdy podniky v okrese Kroměříž (41,7 %), nejnižší v okrese Vsetín (7,4 %).

Tab. 3.1.9 Využití orné půdy v okresech Zlínského kraje v roce 2007

Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

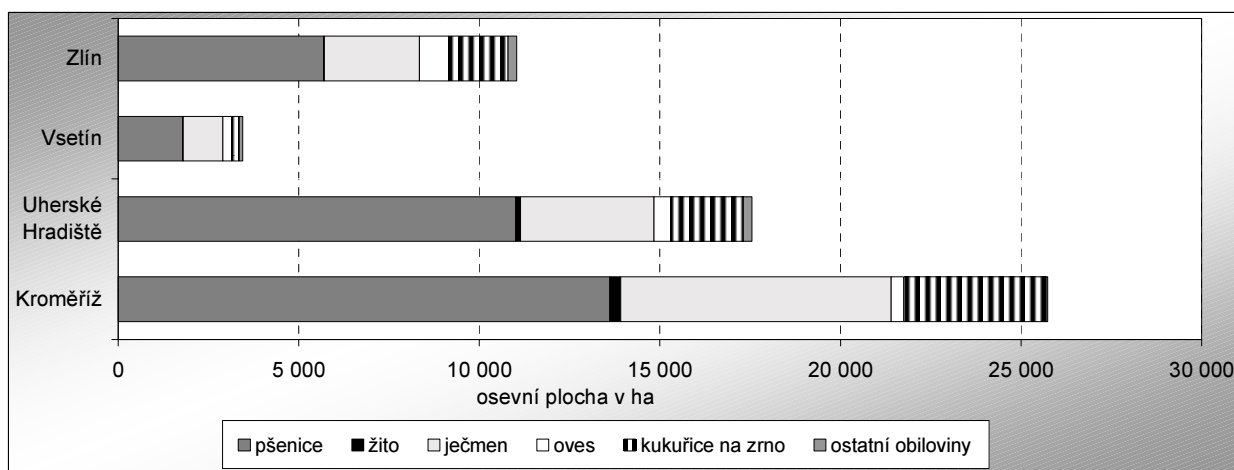
	Obhospo- dařovaná orná půda celkem (ha)	z toho (%)								
		obiloviny	z toho		luskoviny	brambory	cukrovka	olejny	pícniny na orné půdě	bez sklízňe
			pšenice	ječmen						
Zlínský kraj	96 279	60,0	33,3	15,5	1,1	0,3	1,1	15,7	18,2	0,4
v tom okresy:										
Kroměříž	40 136	64,1	33,9	18,7	1,6	0,3	1,5	15,3	13,9	0,4
Uherské Hradiště	31 624	55,5	34,8	11,7	0,8	0,1	1,4	19,0	20,5	0,5
Vsetín	7 098	48,6	25,2	15,5	0,4	0,9	0,0	5,3	35,2	0,6
Zlín	17 420	63,3	32,7	15,1	0,6	0,5	0,0	15,2	16,8	0,4

Rozdílné klimatické podmínky a další faktory (svažitost, kvalita půdy apod.) vedou k rozdílným ve využití půdy v jednotlivých okresech kraje. Z údajů o využití orné půdy v roce 2007 vyplývá:

V okrese **Kroměříž** jsou v absolutním vyjádření v rámci kraje největší osevní plochy obilovin, nadprůměrná je i hodnota z hlediska podílu na výměře orné půdy. Dominantní obilovinou je pšenice, na krajské osevní ploše pšenice se okres podílí 42,4 %. Osevní plocha ječmene představuje 18,7 % obhospodařované orné půdy okresu Kroměříž a 50,2 % osevní plochy ječmene v kraji. Z technických plodin se zemědělci v okrese zaměřují na řepku a na ostatní olejny. Mezi pícninami má významné postavení vojtěška (42,4 % krajských osevních ploch).

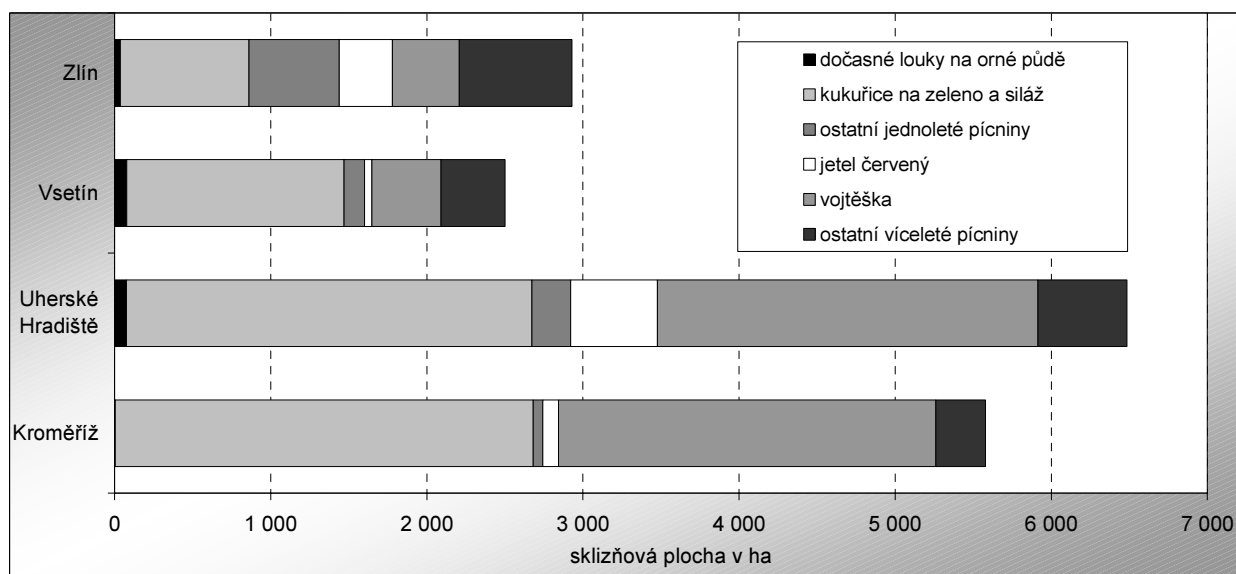
Pro okres **Uherské Hradiště** je typické pěstování obilovin, především pšenice, která se pěstuje na téměř dvou třetinách osevních ploch obilovin v okrese. Významné je i pěstování ječmene, osevní plochy představují jednu čtvrtinu krajského úhrnu osevních ploch ječmene. Z technických plodin převažují osevní plochy řepky a ostatních olejnin. Nejvyšší v rámci kraje je podíl na osevních plochách pícnin, představuje více než jednu třetinu, z toho nejvíce je zastoupena kukuřice a vojtěška.

Nejméně obhospodařované orné půdy je v okrese **Vsetín**, představuje 7,4 % úhrnu kraje. Ve struktuře obhospodařované orné půdy zaujímají největší podíl obiloviny, na druhém místě jsou pícniny, z nich nejvíce kukuřice. Následuje podíl technických plodin, kde rozhodující podíl připadá na řepku. Louky a pastviny okresu se na celkovém součtu za kraj podílí 36,0 %.

Graf 17 Osevní plochy obilovin v okresech Zlínského kraje v roce 2007

Okres **Zlín** se na celkové rozloze obhospodařované orné půdy v kraji podílí 18,1 %. Podíl na osevní ploše obilovin je mírně vyšší, a to 19,1 %. Z obilovin má rozhodující význam pšenice, která se pěstuje na zhruba polovině osevních ploch obilovin v okrese a na úhrnu kraje se podílí téměř 18 %. Stejný je i podíl ječmene, který se pěstuje zhruba na jedné čtvrtině osevních ploch obilovin v okrese. Kukuřice na zrna zaujímá přibližně 15 % osevních ploch v okrese a oves 7 %. Na osevní ploše pícnin se okres podílí asi 17 %, a nejvíce je zastoupena kukuřice na zeleno a siláž. Podíl luk a pastvin na úhrnu za kraj je nejvyšší mezi okresy a představuje téměř 40 %.

Graf 18 Osevní plochy pícnin na orné půdě v okresech Zlínského kraje v roce 2007

Meziroční změny ve struktuře osevních ploch jsou poměrně výrazné a odrážejí nejen situaci na trhu se zemědělskými komoditami, ale i změny v dotační politice státu a Evropské unie. Významný je i vliv omezování živočišné výroby spojený s nižšími požadavky na produkci krmiv pro chovaná hospodářská zvířata.

Tab. 3.1.10 Osevní plochy ve Zlínském kraji v letech 2000 až 2008

	tis. ha								
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Obiloviny celkem	66,0	67,6	58,4	53,6	61,5	63,0	57,7	59,8	57,4
Luskoviny	1,0	0,9	1,0	1,1	1,0	1,4	1,3	1,1	0,6
Brambory celkem	4,3	2,3	0,7	0,6	0,5	0,7	0,4	0,4	0,4
Cukrovka technická	2,3	3,2	3,3	3,2	3,0	2,7	2,3	1,1	1,1
Olejniny celkem	13,9	14,2	14,2	14,7	14,4	16,4	17,3	17,3	19,7
Pícniny na orné půdě	33,9	31,7	22,9	23,0	21,4	20,0	18,1	18,9	17,3

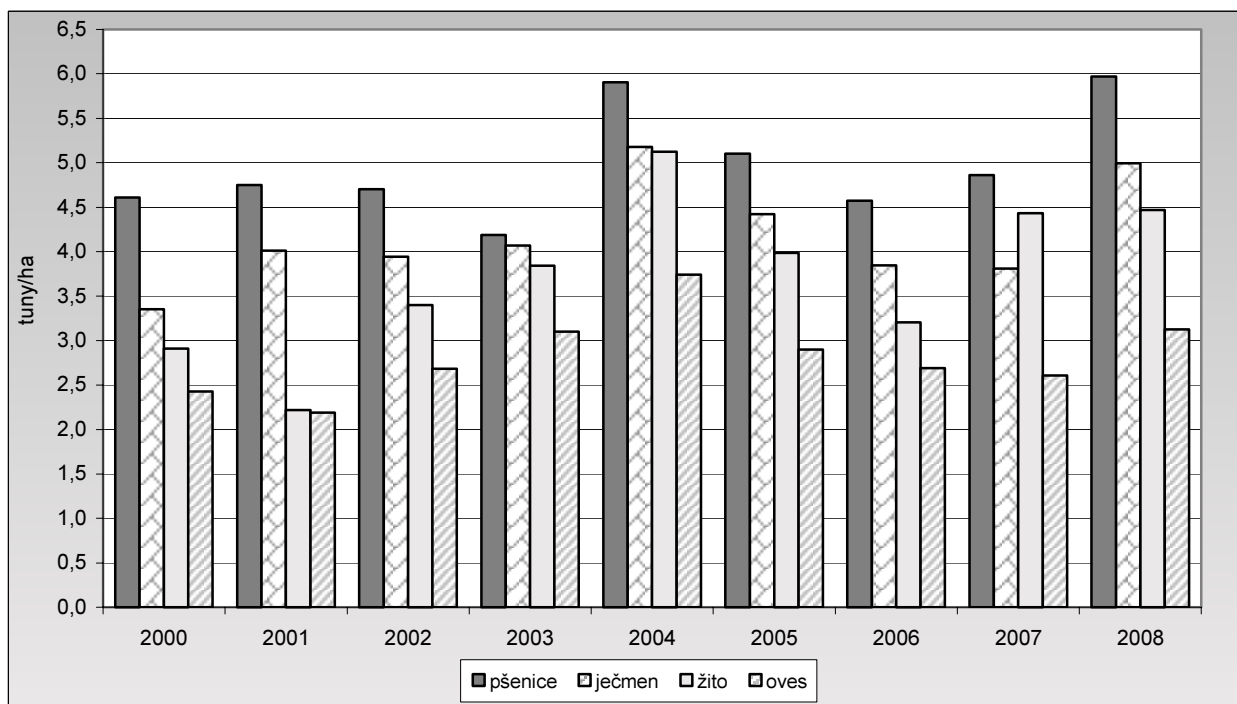
Od roku 2000 se v kraji postupně snižovaly osevní plochy luskovin, brambor, technické cukrovky a pícnin na orné půdě. Naproti tomu o více než jednu třetinu vzrostly osevní plochy olejnin. Největší výkyvy jsou po roce 2000 patrné u osevních ploch obilovin. Po poklesu o 18,8 % v roce 2003 následovalo zvýšení v roce 2005 na 63,0 tis. ha a pak opět pokles.

Tab. 3.1.11 Hektarové výnosy ve Zlínském kraji v letech 2000 až 2008

	t / ha produkční plochy								
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Obiloviny celkem	4,4	4,6	4,7	4,3	5,6	5,1	4,6	4,8	5,8
Luskoviny	2,0	2,5	2,1	2,2	3,3	2,5	2,5	2,2	2,2
Brambory celkem	19,2	17,2	22,7	18,9	23,5	27,2	22,9	24,8	25,0
Cukrovka technická	50,6	41,1	49,7	45,3	50,5	53,5	51,8	50,3	55,9
Olejniny celkem	2,6	2,1	2,0	1,4	2,7	2,3	2,1	2,3	2,3
Pícniny na orné půdě (v hodnotě sena)	5,5	5,6	6,4	5,4	6,4	7,1	6,6	6,5	6,9

Dlouhodobě nejvýnosnější obilovinou je pšenice, jejíž hektarové výnosy se v kraji pohybovaly od 4,2 t/ha v roce 2003 po 6,0 t/ha v roce 2008. Výnosy druhé nejčastěji pěstované obiloviny – ječmene se pohybovaly od 3,4 t/ha v roce 2000 po 5,2 t/ha v roce 2004. Pouze v roce 2007 od roku 2000 byl výnos ječmene předstížen výnosy žita (4,4 t/ha). Nejmenší hektarové výnosy byly po celé sledované období u ovsa.

Graf 19 Hektarové výnosy obilovin ve Zlínském kraji v letech 2000 až 2008

Sklizeň rostlinných produktů přímo závisí na velikosti produkčních ploch a hektarových výnosech. Největší produkce obilovin byla zjištěna v kraji v roce 2004. Celková sklizeň 347,9 tis. tun byla o 48,3 % vyšší než sklizeň v roce 2003, kdy byla ve sledovaném období nejnižší. Ve srovnání s rokem 2000 byl v roce 2008 vykázán značný pokles u produkce brambor a cukrovky. Sklizeň cukrovky představovala polovinu sklizně roku 2000 a sklizeň brambor dokonce o něco více než desetinu. Naproti tomu sklizeň olejnin vzrostla téměř o jednu třetinu.

Tab. 3.1.12 Sklizeň ve Zlínském kraji v letech 2000 až 2008

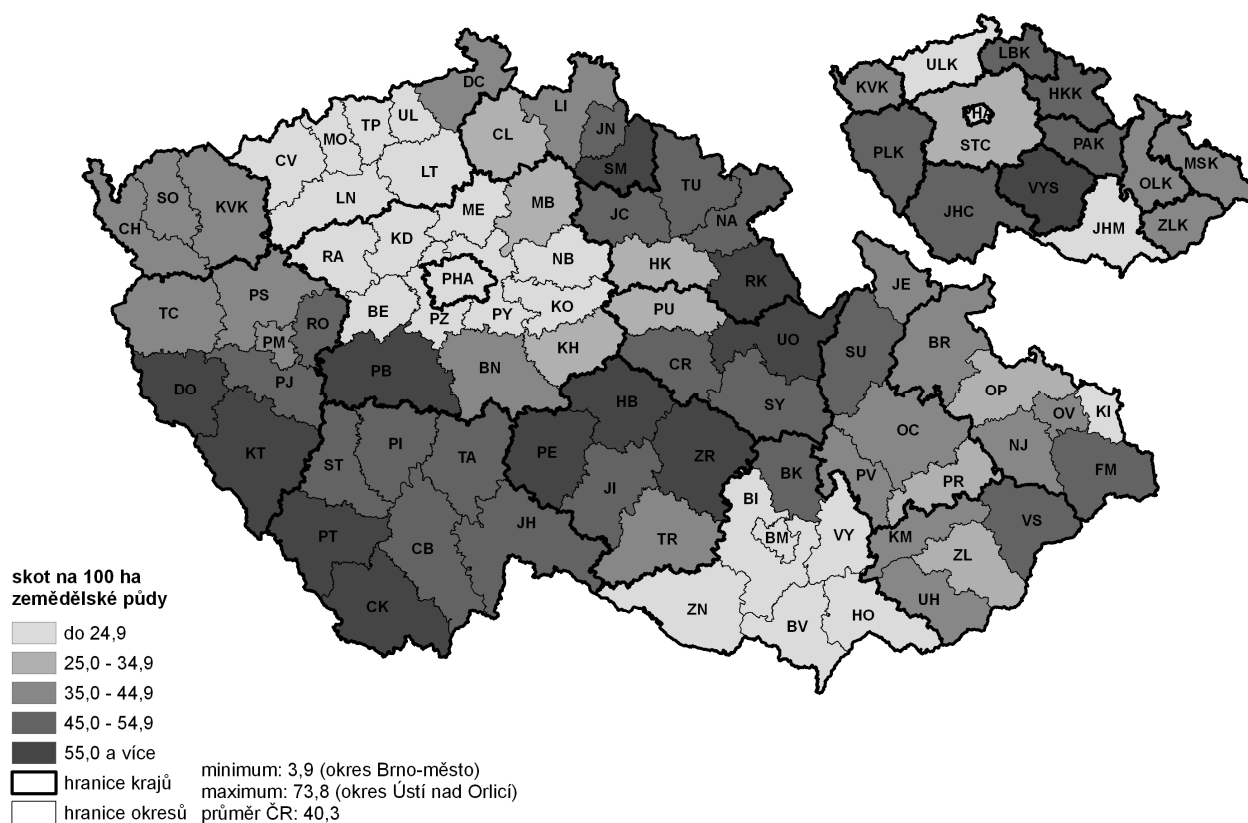
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	tis. tun								
Obiloviny celkem	291,0	304,7	277,0	234,6	347,9	329,6	266,3	291,4	333,0
Luskoviny	1,8	2,0	2,0	2,3	3,4	3,5	3,3	2,4	1,4
Brambory celkem	83,1	40,1	15,8	11,0	12,4	19,3	9,0	11,0	9,7
Cukrovka technická	118,5	130,0	162,0	143,9	150,8	142,5	119,2	55,4	60,3
Olejnin celkem	35,5	29,5	27,9	20,7	38,6	37,1	36,9	40,0	46,1
Píceiny na orné půdě (v hodnotě sena)	183,2	173,6	146,2	121,0	135,7	129,4	119,1	117,9	119,4

Prodej rostlinných výrobků nekorresponduje u všech plodin s objemem vypěstované produkce. Část plodin slouží ke krmným účelům přímo u producenta. Jde nejen o pícniny na orné půdě a krmné okopaniny, ale i o část obilovin, zejména o ječmen a oves. Projevuje se též skladováním vybraných produktů u pěstitelů a jejich prodejem až v dalším roce. Z celkové produkce obilovin jsou k prodeji určeny zhruba tři čtvrtiny, ovesa jen polovina. Téměř 95 % produkce obilovin určené k prodeji nakoupily v roce 2007 obchodní a zpracovatelské organizace. Necelé 1 % prodaných obilovin bylo přímo vyvezeno do zahraničí.

Počty hospodářských zvířat zahrnují užitková zvířata ve vlastnictví či v držení zpravodajských jednotek ke konci září 2007. Největším chovatelem skotu je Jihočeský kraj a Vysočina, vysokou intenzitou chovu se k nim řadí i Plzeňský kraj. K největším chovatelům prasat a drůbeže patří Středočeský a Jihomoravský kraj. Nejvyšší intenzitu chovu prasat má však kraj Vysočina. Nejvíce ovcí a beranů se chová v Jihočeském a Zlínském kraji, koz a kozlů v Jihočeském a Ústeckém kraji. Nejvyšší stavy koní byly zjištěny v Jihočeském a Středočeském kraji. Chovy králíků jsou nejvíce rozšířeny v Jihomoravském a Středočeském kraji.

Intenzita chovu skotu v okresech ČR k 30. 9. 2007

Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství

V členění podle okresů byly zveřejněny pouze stavy u hlavních skupin zvířat. U koní je třeba vzít v úvahu, že mezi zpravodajské jednotky nemuseli být zařazeni všichni jejich chovatelé. Pro koně nebyla stanovena prahová hodnota, proto subjekty nepřekračující jiné prahové hodnoty nebyly mezi zpravodajské jednotky zařazeny.

Tab. 3.1.13 Stavy hospodářských zvířat v krajích ČR k 30. 9. 2007

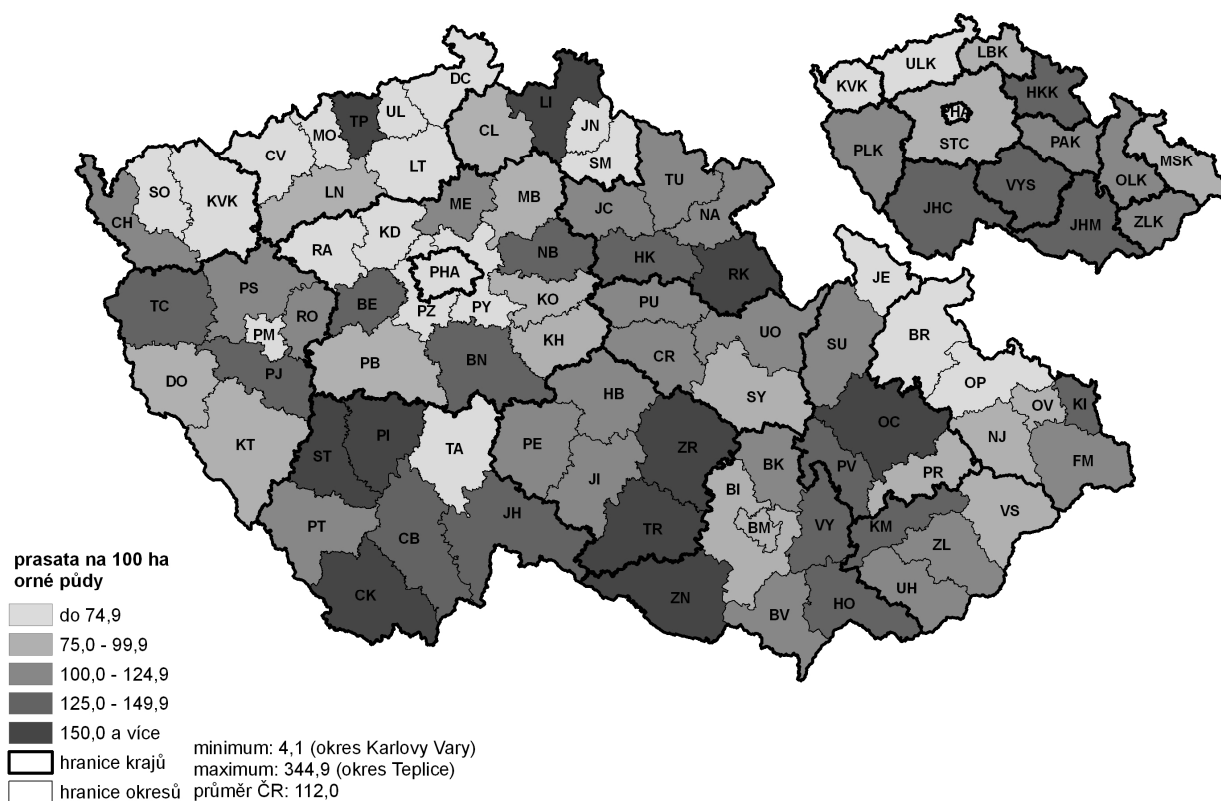
Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Skot celkem	Podíl kraje na úhrnu ČR (%)	Prasata celkem	Podíl kraje na úhrnu ČR (%)	Drůbež celkem	Podíl kraje na úhrnu ČR (%)	Intenzita chovu	
							skotu na 100 ha zem. půdy	prasat na 100 ha orné půdy
Česká republika	1 419 007	100,0	2 875 874	100,0	29 303 202	100,0	40,3	112,0
v tom kraje:								
Hl. město Praha	6 484	0,5	7 011	0,2	766 339	2,6	21,4	38,4
Středočeský	154 705	10,9	438 629	15,3	5 327 811	18,2	28,3	91,2
Jihočeský	218 354	15,4	352 520	12,3	4 318 784	14,7	51,7	135,0
Plzeňský	160 725	11,3	217 500	7,6	2 572 819	8,8	51,3	105,1
Karlovarský	36 521	2,6	27 317	0,9	233 167	0,8	36,7	67,3
Ústecký	41 226	2,9	109 445	3,8	2 001 811	6,8	19,7	72,8
Liberecký	42 444	3,0	36 748	1,3	118 417	0,4	46,6	97,3
Královéhradecký	109 632	7,7	216 898	7,5	1 941 527	6,6	46,7	127,4
Pardubický	120 755	8,5	181 855	6,3	2 327 479	7,9	52,7	102,5
Vysočina	215 604	15,2	410 722	14,3	852 072	2,9	57,8	140,8
Jihomoravský	74 615	5,3	439 430	15,3	5 457 667	18,6	20,6	135,1
Olomoucký	96 071	6,8	218 653	7,6	448 048	1,5	39,8	121,3
Zlínský	58 787	4,1	118 498	4,1	1 577 450	5,4	39,2	123,1
Moravskoslezský	83 083	5,9	100 647	3,5	1 359 813	4,6	38,9	77,2

V kraji proti šetření v roce 2005 mírně klesly stavy skotu. Pokračoval trend snižování stavů, který probíhal po celá 90. léta a pokračoval i po roce 2000. Počet zvířat představuje zhruba třetinu v porovnání se stavy před 20 lety. K největšímu poklesu došlo v okrese Zlín, kde se stav skotu snížil zhruba o 12 %, ale ke snížení došlo i v okresech Uherské Hradiště a Vsetín. Pouze v okrese Kroměříž se stav skotu zvýšil, a to o 1,8 %.

Intenzita chovu prasat v okresech ČR k 30. 9. 2007

Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství

Ve stavech prasat jsou z dlouhodobějšího hlediska patrné větší výkyvy v závislosti na poptávce po vepřovém masu a na cenách vstupů (především obilí a tím i krmných směsí). Ve srovnání s výsledky šetření v roce 2005 stav prasat v kraji vzrostl, a to především díky zvýšení stavu v okrese Kroměříž o jednu třetinu. V ostatních okresech došlo k poklesu.

Také stav ovcí a beranů v kraji vzrostl, jejich nejvyšší přírůstek v porovnání s rokem 2005 byl zaznamenán v okrese Vsetín, kde se jich spolu se zlínským okresem chová nejvíce, podobně jako dalších hospodářských zvířat - koní. Nejvyšší stav drůbeže mají zpravodajské jednotky v okrese Zlín, ale proti roku 2005 jako v jediném okrese došlo k poklesu. Největší nárůst byl v okrese Vsetín, o 125,0 %.

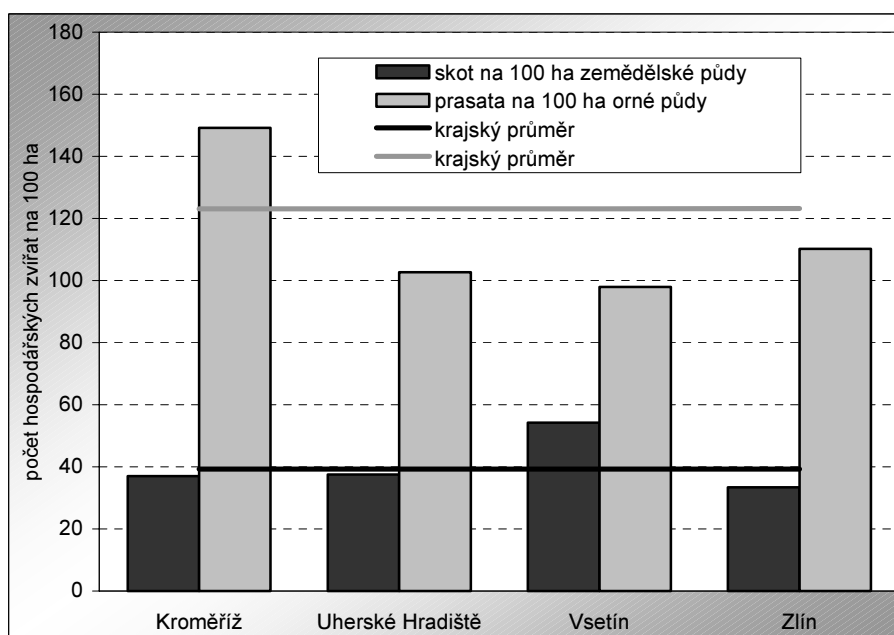
Tab. 3.1.14 Hospodářská zvířata v okresech Zlínského kraje k 30. 9. 2007

Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

v kusech

	Skot	z toho krávy	Prasata	Ovce a berani	Kozy a kozli	Koně	Drůbež
Zlínský kraj	58 787	26 090	118 498	19 883	839	2 010	1 577 450
v tom okresy:							
Kroměříž	15 860	5 780	59 888	561	53	270	416 052
Uherské Hradiště	15 953	7 182	32 464	1 808	112	176	493 769
Vsetín	14 210	6 569	6 949	8 278	538	633	29 800
Zlín	12 765	6 557	19 197	9 236	137	930	637 829

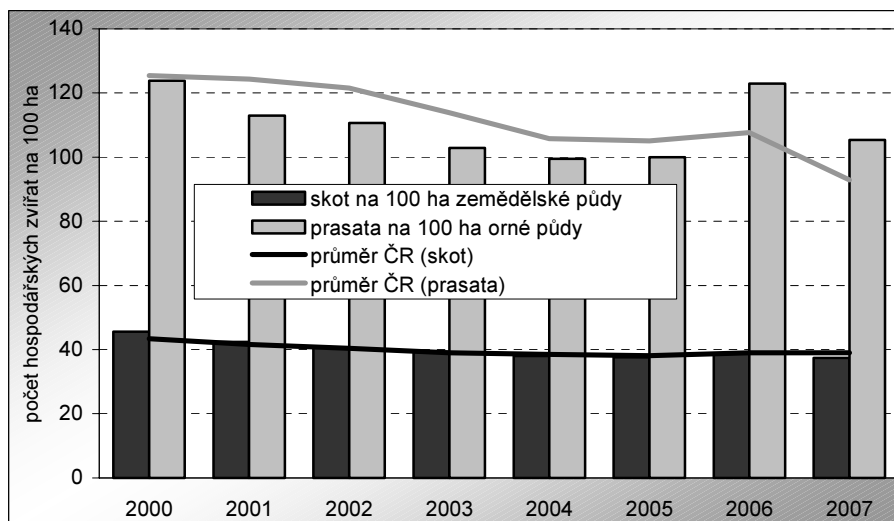
Graf 20 Počet hospodářských zvířat na 100 ha obhospodařované půdy v okresech Zlínského kraje k 30. 9. 2007

Graf potvrzuje, že průměrná hodnota kraje je ovlivněna především vysoce nadprůměrnou hodnotou jednoho okresu, zatímco ve zbývajících třech okresech jsou hodnoty pod krajským průměrem. V porovnání se strukturálním šetřením v roce 2005 se snížila intenzita chovu skotu v zemědělských podnicích se sídlem v okresech Zlín, Uherské Hradiště a Vsetín. Intenzita chovu prasat významně vzrostla v okrese Kroměříž, v ostatních třech okresech došlo ke snížení. Nadprůměrná intenzita chovu ovcí je v okrese Vsetín a také Zlín, kde je intenzita chovu drůbeže vysoko nad průměrem kraje.

Při porovnání výše uvedených dat ze strukturálního šetření a následujících dat z běžných statistických šetření s roční periodicitou je třeba vzít v úvahu rozdílný termín zjišťování (FSS k 30. září a ostatní k 1. dubnu, resp. 1. březnu).

Graf 21 Počet hospodářských zvířat na 100 ha obhospodařované půdy ve Zlínském kraji v letech 2000 až 2007

Intenzita chovu skotu ve Zlínském kraji se snižovala až do roku 2005, v roce 2006 mírně vzrostla a v následujícím roce klesla na nejnižší hodnotu za celé sledované období (37,4). Intenzita chovu prasat klesala až do roku 2004, v roce 2005 začal nárůst, který pokračoval také v následujícím roce 2006, kdy poprvé byla intenzita chovu prasat v kraji nad celostátním průměrem. V roce 2007 došlo k poklesu, ale hodnota v kraji byla opět nad úrovní ČR.

Ve sledovaném období je patrný trend snižování počtu skotu. V roce 2008 byly nejnižší stavy za celé období, v porovnání s rokem 2001 to bylo o 19,3 % méně. Rovněž u stavů krav je zřejmý stejný trend, pokles však byl o 10,7 procentního bodu pomalejší. Stavy prasat se v kraji snížily od roku 2001 zhruba o jednu pětinu, přičemž k největším meziročním poklesům došlo v posledních letech (o 15,1 a 13,8 %). Počty prasnic poklesly od roku 2001 dokonce o více než jednu pětinu. Neustále od roku 2000 rostou stavy ovcí a beranů, stav ke konci roku 2008 představuje zvýšení o téměř tři čtvrtiny proti roku 2000. Stavy drůbeže se ve sledovaném období v kraji snížily téměř o více než jednu čtvrtinu.

Živočišnou výrobu ve Zlínském kraji lze po roce 2001 charakterizovat poklesem výroby vepřového i hovězího masa. Vývoj výroby mléka byl kolísavý, přitom užitkovost, vyjádřená průměrnou roční dojivostí 1 krávy, rostla. V porovnání s rokem 2001 byla průměrná dojivost vyšší o 21,1 %. Snáška vajec byla nejvyšší v roce 2003, zatímco průměrná snáška na 1 slepici až v roce 2008.

Tab. 3.1.15 Stavby hospodářských zvířat ve Zlínském kraji v letech 2002 až 2009 (k 1. 4., do roku 2003 k 1. 3.)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
kusy								
Skot celkem	67 317	64 449	63 182	60 730	59 941	59 367	58 397	57 351
z toho krávy	27 303	26 873	26 922	26 750	26 618	26 352	26 119	26 015
Prasata celkem	119 810	117 262	109 029	104 796	107 033	123 198	106 220	54 527
z toho prasnice	10 426	10 210	9 122	8 970	9 506	10 873	7 512	4 122
Ovce a berani	8 268	9 542	11 432	14 321	15 858	18 192	20 261	18 646
Drůbež	1 856 890	1 625 423	1 649 310	1 184 033	1 644 640	1 190 077	1 445 143	822 320
z toho slepice	294 279	277 695	250 893	173 011	207 378	191 649	218 966	181 137

^{*)} do roku 2003 k 1. 3., od roku 2004 k 1. 4.

V roce 2008 byl zaznamenán v kraji nejnižší úhyn telat – 6,4 % z celkového počtu narozených zvířat, naproti tomu úhyn selat v roce 2008 byl průměrný.

Tab. 3.1.16 Živočišná výroba ve Zlínském kraji v letech 2001 až 2008

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Výroba masa v jatečné hmotnosti (t)								
hovězí vč. telecího	8 452	8 820	7 528	7 924	6 017	5 776	5 184	4 707
vepřové	23 817	23 792	20 197	16 728	13 396	13 290	11 547	9 882
Výroba mléka (tis. litrů)	125 844	132 851	124 399	131 225	138 085	131 191	142 953	136 806
Průměrná roční dojivost 1 krávy (litry)	6 050	6 141	6 122	6 434	6 741	6 893	7 219	7 329
Snáška vajec								
celkem (tis. kusů)	52 906	62 147	64 560	62 434	32 104	44 598	47 658	54 036
na 1 slepici (ks)	283	286	286	288	293	302	300	301
Úhyn z počtu narozených (%)								
telata	.	8,4	9,1	7,7	6,8	7,6	6,8	6,4
selata	8,4	9,4	10,0	10,1	9,9	9,2	9,3	9,2

Strukturální šetření v zemědělství zjišťovalo rovněž počty **zemědělských strojů a zařízení** ve vlastnictví zpravidajských jednotek (včetně finančního leasingu).

Tab. 3.1.17 Zemědělské stroje ve vlastnictví podniků v krajích ČR k 30. 9. 2007

Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Traktory celkem	z toho starší než 10 let (%)	Sklízecí mlátičky	z toho starší než 10 let (%)	Samojízdné sklízecí řezačky	z toho starší než 10 let (%)	Výměra orné půdy (ha) na 1 traktor	Plocha obilovin (ha) na 1 sklízecí mlátičku
Česká republika	83 813	15,7	10 442	21,9	1 998	20,9	30,6	147,9
v tom kraje:								
Hl. město Praha	593	35,1	89	34,8	5	20,0	30,8	113,0
Středočeský	12 138	17,9	1 831	27,2	280	23,2	39,6	162,0
Jihočeský	9 995	14,5	1 253	19,1	203	28,1	26,1	126,2
Plzeňský	6 948	13,1	830	18,9	192	14,6	29,8	151,1
Karlovarský	1 158	15,0	93	7,5	40	7,5	35,1	245,3
Ústecký	4 443	13,3	618	18,3	105	10,5	33,8	163,4
Liberecký	2 615	13,9	261	14,6	93	11,8	14,4	85,3
Královéhradecký	6 139	16,9	637	25,1	150	22,7	27,7	145,4
Pardubický	5 735	14,1	627	29,8	162	30,9	30,9	152,7
Vysočina	10 354	13,6	1 555	15,2	284	22,9	28,2	101,3
Jihomoravský	10 081	16,9	1 087	22,3	152	13,2	32,3	206,1
Olomoucký	4 950	15,7	662	20,4	141	16,3	36,4	163,6
Zlínský	3 854	17,6	321	28,0	80	33,8	25,0	180,0
Moravskoslezský	4 809	18,1	578	26,0	111	18,0	27,1	124,9

V porovnání s rokem 2005 měli zemědělci v roce 2007 celostátně o 3,7 % traktorů méně, více ubývaly starší stroje s nižším výkonem, zatímco počet nejvýkonnějších traktorů (100 kW a více) se zvýšil o 7,6 %. Ve Zlínském kraji se proti roku 2005 snížil počet traktorů o 6,4 %, přitom největší úbytek se projevil strojů s výkonem do 20 kW - o 20,5 %. Úbytek sklízecích mlátiček představuje 31,0 % a sklizečů brambor 34,6 %.

Do úrovně okresů byly ze strukturálního šetření publikovány pouze počty hlavních zemědělských strojů. V největším detailu byly zjišťovány údaje o traktorech. Z celkového počtu 3 854 traktorů v kraji jich třetinu vlastní zemědělci v okrese Vsetín. V porovnání se zemědělskými subjekty v ostatních okresech kraje jsou zde však četnější traktory s nižším výkonem, zatímco vysoce výkonné traktory se vyskytují méně často.

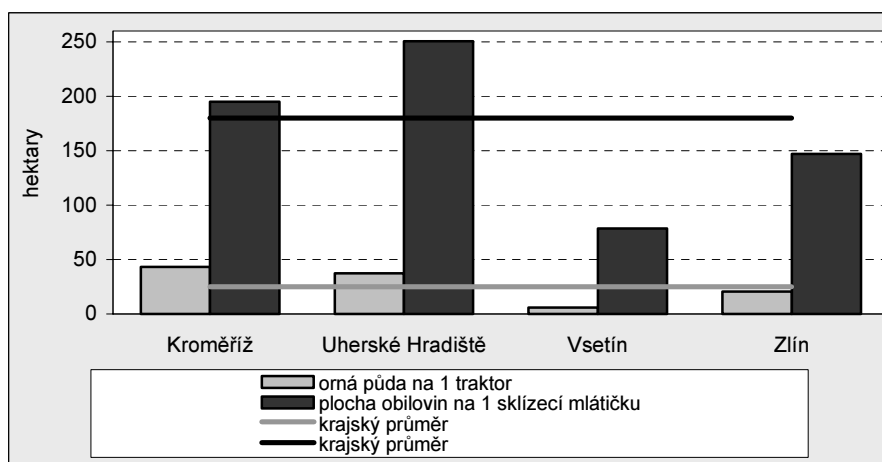
V porovnání s výsledky z roku 2005 pouze v tomto okrese traktorů přibýlo, v ostatních okresech kraje došlo k poklesu, a to zejména ve výkonové kategorii do 20 kW.

Tab. 3.1.18 Stroje a zařízení ve vlastnictví podniků v okresech Zlínského kraje k 30. 9. 2007

Zdroj: Strukturální šetření v zemědělství 2007

	Traktory kolové a pásové						Sklízecí mlátičky	Sklízeče brambor	Orná půda (ha) na 1 traktor	Plocha obilovin (ha) na 1 sklízecí mlátičku
	celkem	v tom s výkonem (%)								
		do 20 kW	21 - 39 kW	40 - 59 kW	60 - 99 kW	100 kW a více				
Zlínský kraj	3 854	11,6	15,5	32,3	27,2	13,5	321	87	25,0	180,0
v tom okresy:										
Kroměříž	931	6,8	9,6	38,6	27,5	17,6	132	45	43,1	195,0
Uherské Hradiště	848	10,5	14,0	28,2	29,1	18,2	70	15	37,3	250,7
Vsetín	1 223	17,3	20,0	32,3	24,1	6,3	44	15	5,8	78,4
Zlín	851	9,6	16,9	29,5	29,4	14,6	75	12	20,5	147,1

Graf 22 Zemědělské stroje v okresech Zlínského kraje k 30. 9. 2007

Ze srovnání výměry obhospodařované orné půdy a počtu traktorů vyplývá, že největší výměra připadá na 1 traktor v okrese Kroměříž, nejméně v okrese Vsetín.

Obdobně se větší rozdrobenost zemědělských závodů na Vsetínsku projevuje i v počtu sklízecích mlátiček. Plocha obilovin připadající na 1 sklízecí mlátičku je na úrovni 31,2 % hodnoty v okrese Uherské Hradiště, která je v rámci kraje nejvyšší.

Produkce zemědělského odvětví ve finančním vyjádření navazuje v regionálním členění na metodiku souhrnného zemědělského účtu. Jde o hodnotové vyjádření finální produkce, která opouští zemědělské odvětví (částka v základních cenách, kterou výrobce obdrží od kupujícího plus dotace minus daně na výrobek). Časová řada je k dispozici od roku 2003, přičemž za poslední rok jsou publikovány předběžné údaje a definitivní data jsou k dispozici až v následujícím roce. Pro meziroční srovnání se používají stále ceny roku 2000, pro porovnání struktury běžné ceny daného roku³⁾.

Celková produkce zemědělského odvětví má ve Zlínském kraji meziročně velkou variabilitu především v závislosti na výsledcích rostlinné výroby. Ze sledovaného pětiletého období byla nejvyšší produkce vypočtena v roce 2004. V roce 2006, kdy byla v kraji zjištěna nejnižší produkce, zaostala celková zemědělská produkce za hodnotou z roku 2004 téměř o jednu pětinu. Přispěla k tomu kromě nižší rostlinné výroby i snižující se živočišná výroba. V roce 2007 se sice pokles živočišné produkce zastavil, přesto byl její

³⁾ podrobnější metodické vysvětlivky jsou součástí publikace 2128-08 Souhrnný zemědělský účet v jednotlivých krajích - definitivní výsledky za rok 2006 a semidefinitivní výsledky roku 2007, vydané ČSÚ v listopadu 2008

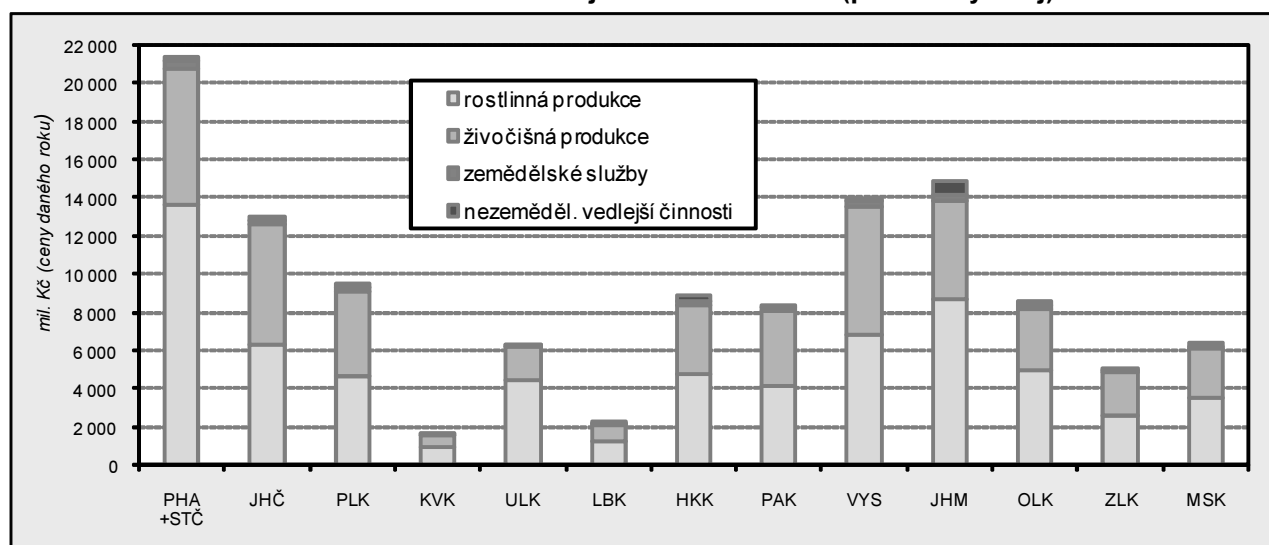
objem o 11,9 % nižší než ve výchozím roce 2003. Trendy v objemu zemědělských služeb a nezemědělských vedlejších činností nejsou ve sledovaném období jednoznačné.

Tab. 3.1.19 Produkce zemědělského odvětví ve Zlínském kraji v letech 2003 až 2007

	v mil. Kč ve stálých cenách roku 2000					
	2003	2004	2005	2006	2007 předb.	Index 2007/2003
Produkce zemědělského odvětví celkem	4 514,7	5 077,6	4 757,2	4 141,0	4 388,1	97,2
v tom:						
rostlinná produkce	1 795,2	2 417,2	2 332,6	1 961,1	2 005,9	111,7
živočišná produkce	2 560,3	2 496,5	2 213,5	1 993,0	2 255,9	88,1
produkce zemědělských služeb	60,1	53,9	65,6	77,6	52,8	87,8
nezemědělské vedlejší činnosti (neoddělitelné)	99,1	110,0	145,5	109,2	73,4	74,1

Zlínský kraj se na celkové produkci ČR v roce 2007 podílel 3,7 %, z toho na rostlinné produkci 3,0 % a na živočišné produkci 4,6 %.

Graf 23 Produkce zemědělského odvětví v krajích ČR v roce 2007 (předběžný údaj)

V porovnání s celostátní strukturou byla v roce 2007 v kraji nadprůměrně zastoupena živočišná produkce, a to 5,0 procentního bodu nad republikovým průměrem. Podíl rostlinné produkce je 4,7 procentního bodu pod průměrem ČR a podprůměrně je i zastoupení nezemědělských vedlejších činností.

Tab. 3.1.20 Produkce zemědělského odvětví ve Zlínském kraji za rok 2007

	v cenách daného roku, předběžný údaj					
	Zlínský kraj		ČR		Podíl kraje na ČR (%)	Odchylka od průměru ČR (proc. body)
	v mil. Kč	v %	v mil. Kč	v %		
Produkce zemědělského odvětví celkem	5 022,0	100,0	120 076,7	100,0	4,2	0,0
v tom:						
rostlinná produkce	2 545,9	50,7	66 460,8	55,3	3,8	-4,7
živočišná produkce	2 302,1	45,8	48 985,3	40,8	4,7	5,0
produkce zemědělských služeb	97,8	1,9	2 327,0	1,9	4,2	.
nezemědělské vedlejší činnosti (neoddělitelné)	76,3	1,5	2 303,6	1,9	3,3	-0,4

Rostlinná produkce byla v kraji v roce 2007 o 11,7 % vyšší než v roce 2003, avšak za produkci z roku 2004 zaostávala o 411 mil. Kč. Nejvíce se na tomto propadu podílely technické plodiny (hlavně cukrová řepa) a obiloviny (především pšenice). Kukuřice na zrno poskytla v roce 2007 produkci o 29,3 mil. Kč vyšší než v předchozím roce.

Tab. 3.1.21 Rostlinná produkce Zlínského kraje v letech 2003 až 2007

v mil. Kč ve stálých cenách 2000						
	2003	2004	2005	2006	2007 předb.	Index 2007/2003
Rostlinná produkce celkem	1795,2	2417,2	2332,6	1961,1	2005,9	111,7
v tom:						
obiloviny (včetně osiva)	756,7	1 092,0	1 050,0	852,8	950,7	125,6
z toho:						
pšenice a špalda	299,9	642,3	554,9	449,8	516,9	172,3
žito a ozimé směsky	2,3	8,8	6,8	1,0	5,2	222,1
ječmen	251,0	245,8	221,6	185,2	179,7	71,6
oves a letní směsky	24,1	18,4	12,2	11,9	13,3	55,2
kukuřice na zrno	169,7	162,5	241,6	200,9	230,2	135,7
technické plodiny	419,7	537,2	521,0	492,6	379,3	90,4
z toho:						
olejniný (včetně osiva)	204,4	299,7	305,8	296,3	292,4	143,0
luskoviny (včetně osiva)	10,2	14,6	14,7	13,5	9,8	95,8
cukrová řepa	139,4	146,2	138,1	115,5	53,7	38,5
krmné plodiny	336,1	424,4	406,6	388,5	388,3	115,5
zelenina a zahradnické výr.	150,3	195,8	197,6	112,3	138,8	92,4
brambory (včetně sadby)	48,3	51,8	82,2	37,9	47,5	98,4
ovoce	50,6	53,9	42,5	46,1	45,0	89,0
ostatní rostlinné výrobky	3,4	33,6	12,7	13,9	12,5	366,6
víno	30,0	28,6	20,1	17,1	43,6	145,3

Podíl obilovin na rostlinné produkci kraje byl v roce 2007 mírně nad celostátním průměrem, ve struktuře byla nadprůměrně zastoupena kukuřice na zrno na úkor ječmene. Nižší podíl na rostlinné produkci byl v kraji zjištěn u technických plodin zásluhou cukrové řepy. Méně byly zastoupeny brambory, ostatní rostlinné výrobky a ovoce, nadprůměrný podíl měly v roce 2007 krmné plodiny. Z celostátní produkce vybraných komodit byl ve Zlínském kraji zjištěn nejvyšší podíl u kukuřice na zrno (8,2 %) a u krmných plodin (5,0 %).

Tab. 3.1.22 Rostlinná produkce Zlínského kraje za rok 2007

v cenách daného roku, předběžný údaj						
	Zlínský kraj		ČR		Podíl kraje na ČR (%)	Odchylka od průměru ČR (proc. body)
	v mil. Kč	v %	v mil. Kč	v %		
Rostlinná produkce celkem	2 545,9	100,0	66 460,8	100,0	3,8	0,0
v tom:						
obiloviny (včetně osiva)	1 286,5	50,5	30 612,2	46,1	4,2	4,5
z toho:						
pšenice a špalda	692,9	27,2	16 824,8	25,3	4,1	1,9
žito a ozimé směsky	8,0	0,3	741,6	1,1	1,1	-0,8
ječmen	253,8	10,0	8 076,6	12,2	3,1	-2,2
oves a letní směsky	18,9	0,7	569,8	0,9	3,3	-0,1
kukuřice na zrno	305,7	12,0	3 717,0	5,6	8,2	6,4
technické plodiny	469,0	18,4	14 517,9	21,8	3,2	-3,4
z toho:						
olejniný (včetně osiva)	385,6	15,1	10 157,5	15,3	3,8	-0,1
luskoviny (včetně osiva)	11,7	0,5	323,3	0,5	3,6	0,0
cukrová řepa	47,2	1,9	2 466,1	3,7	1,9	-1,9
krmné plodiny	435,2	17,1	8 784,7	13,2	5,0	3,9
zelenina a zahradnické výr.	176,5	6,9	4 619,8	7,0	3,8	0,0
brambory (včetně sadby)	59,6	2,3	4 429,2	6,7	1,3	-4,3
ovoce	56,0	2,2	1 605,8	2,4	3,5	-0,2
víno	49,5	1,9	1 310,7	2,0	3,8	0,0
ostatní rostlinné výrobky	13,6	0,5	580,5	0,9	2,3	-0,3

Živočišná produkce se v kraji postupně snižovala až na nejnižší hodnotu v roce 2006, pak došlo ke značnému nárůstu. Další vývoj bude záviset na změně poptávky po masu a dalších živočišných produktech.

Hodnota produkce hospodářských zvířat byla podle předběžných výsledků v roce 2007 v porovnání s rokem 2003 nižší o více než jednu čtvrtinu. Za sledované období se nejvýrazněji snížila u prasat, když v roce 2007 představovala pouze zhruba polovinu produkce roku 2003. Produkce skotu se postupně snižovala do roku 2005, pak mírně rostla, přesto v roce 2007 byla o 194,4 mil. Kč nižší než v roce 2003. Hodnota výroby u drůbeže byla v roce 2007 nejvyšší od roku 2003 a proti počátečnímu roku vzrostla o 26,1 mil. Kč.

Tab. 3.1.23 Živočišná produkce Zlínského kraje v letech 2003 až 2007

v mil. Kč ve stálých cenách 2000

	2003	2004	2005	2006	2007 předb.	Index 2007/2003
Živočišná produkce celkem	2 560,3	2 496,5	2 213,5	1 993,0	2 255,9	88,1
v tom:						
zvířata	1 575,4	1 460,8	1 143,5	942,9	1 107,0	70,3
z toho:						
skot	438,3	451,0	216,9	237,1	243,9	55,6
prasata	783,7	655,3	547,8	489,3	481,1	61,4
drůbež	344,8	339,7	366,7	209,6	370,8	107,6
živočišné výrobky	984,9	1 035,6	1 070,0	1 050,2	1 148,9	116,7
z toho: mléko	886,9	940,9	1 008,4	966,9	1 053,4	118,8

Hlavní složku živočišné produkce tvoří mléko. Růst jeho prodeje byl příčinou zvýšení produkce živočišných výrobků v kraji v letech 2003 – 2007. Nejvyšší produkce byla zaznamenána v roce 2007, kdy byla proti roku 2003 vyšší o 166,5 mil. Kč. Na živočišné produkci ČR se kraj podílí 4,6 %, nadprůměrný je podíl na produkci drůbeže a mléka.

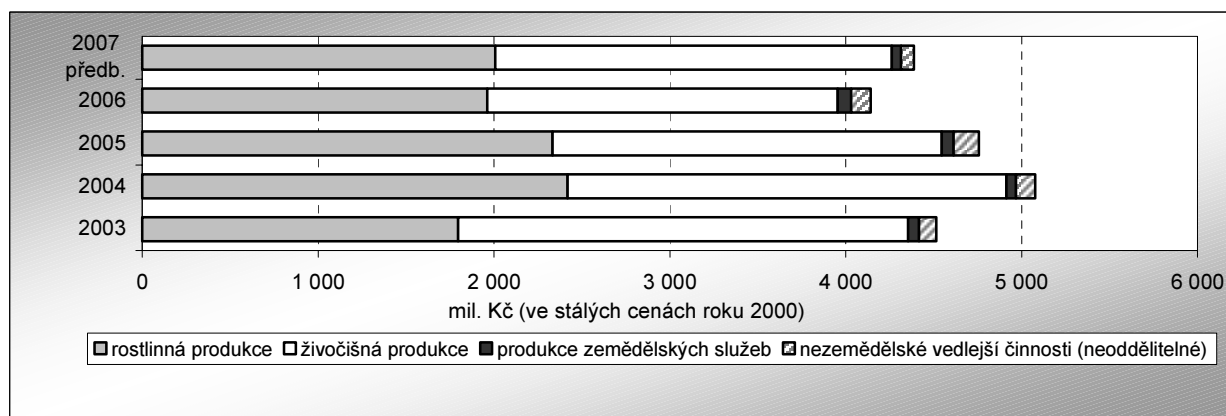
Tab. 3.1.24 Živočišná produkce Zlínského kraje za rok 2007

v cenách daného roku, předběžný údaj

	Zlínský kraj		ČR		Podíl kraje na ČR (%)	Odchylka od průměru ČR (proc. body)
	v mil. Kč	v %	v mil. Kč	v %		
Živočišná produkce celkem	2 255,9	100,0	48 985,3	100,0	4,6	0,0
v tom:						
zvířata	1 107,0	49,1	25 715,1	52,5	4,3	-3,4
z toho:						
skot	243,9	10,8	7 808,6	15,9	3,1	-5,1
prasata	481,1	21,3	11 367,7	23,2	4,2	-1,9
drůbež	370,8	16,4	6 348,7	13,0	5,8	3,5
živočišné výrobky	1 148,9	50,9	23 270,2	47,5	4,9	3,4
z toho: mléko	1 053,4	46,7	21 122,5	43,1	5,0	3,6

Data o produkci zemědělského odvětví v hodnotovém vyjádření za rok 2008 budou k dispozici až ve 4. čtvrtletí t. r.⁴⁾

Graf 24 Produkce zemědělského odvětví ve Zlínském kraji v letech 2003 až 2007 (předběžný údaj)

⁴⁾ data nevyjdou v samostatné tištěné publikaci, ale budou 30. listopadu 2009 zveřejněna na internetových stránkách ČSÚ v dokumentu w-2128-09 Souhrnný zemědělský účet v jednotlivých krajích - definitivní výsledky za rok 2007 a semidefinitivní výsledky roku 2008

3.2. Lesnictví

Lesnictví patří společně se zemědělstvím do primárního sektoru, vyznačuje se však na rozdíl od něj především dlouhodobostí svého hospodaření. Všechny vlivy, ať už jsou dílem přírody či člověka, se v něm zpravidla projevují s větším či menším zpožděním a jejich dopad je dlouhodobý. Tím hůře se odstraňují následky chybných zásahů či opatření. Přitom význam lesa jako nenahraditelného krajinného prvku i zdroje přírodní obnovitelné suroviny je nezastupitelný a stále stoupá. Hlavním úkolem lesnictví není jen produkce dřeva, ale i péče o lesy, jako základní složky životního prostředí.

Zastoupení lesa ve Zlínském kraji je velmi nerovnoměrné. Největší lesnatost je na severovýchodě kraje, v okrese Vsetín, kde se rozkládají pohoří Moravskoslezské Beskydy a Bílé Karpaty. Menší zastoupení je na jihozápadě, kde rozsáhlejší komplex vytváří pohoří Chřibý. V kraji jsou příznivé podmínky pro produkci dřevní hmoty neboť lesy jsou vhodné pro pěstování ekonomicky žádaných dřevin jakou jsou smrky a buky. Zvláště v severovýchodní části jsou dobré podmínky pro chov vysoké zvěře a po celém území se vyskytuje spárkatá a černá zvěř.

Aktuálním tématem ochrany lesa je celkový zdravotní stav dřevin. I když se stejně jako v celé ČR i ve Zlínském kraji negativně odráží působení škodlivých vlivů, je ve srovnání s celou Českou republikou výrazně nižší úroveň defoliace³. V roce 2006 dosahoval v kraji index defoliace hodnoty 0,83 % ve srovnání s 2,30 % za celou Českou republiku a mezi kraji to byla druhá nejnižší hodnota (za Královéhradeckým krajem, kde byla 0,79 %).

Průměrná lesnatost (podíl lesů na celkové výměře území) činila ke konci roku 2007 ve Zlínském kraji 39,7 % a byla tak o 6,1 procentního bodu vyšší než v celé České republice. Mezi kraji je to třetí nejvyšší hodnota, vyšší podíl lesů je pouze v kraji Karlovarském a Libereckém.

Tab. 3.2.1 Lesy v krajích České republiky podle dřevin

Zdroj: Ústav pro hospodářské úpravy lesa

ha

	Lesy celkem		v tom:						z jehličnatých smrk	
			jehličnaté celkem		listnaté celkem		holina			
	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007
ČR celkem	2 582 836	2 595 182	1 975 065	1 941 582	576 808	627 548	30 963	26 052	1 397 012	1 369 695
v tom kraje:										
Hl. město Praha	4 641	4 704	1 726	1 611	2 857	3 062	58	30	533	409
Středočeský	297 099	300 078	217 295	213 668	77 020	83 145	2 784	3 265	116 688	113 995
Jihočeský	367 041	370 798	321 051	320 042	41 773	47 039	4 217	3 717	206 572	207 467
Plzeňský	292 264	293 996	257 131	252 980	32 403	38 817	2 730	2 200	171 038	167 189
Karlovarský	138 716	139 619	116 606	116 302	20 010	22 179	2 099	1 139	97 828	97 567
Ústecký	155 209	156 642	90 575	88 556	62 044	65 447	2 590	2 639	59 244	57 437
Liberecký	135 364	135 329	109 103	106 592	24 147	27 622	2 115	1 115	70 928	69 175
Královéhradecký	143 958	144 306	111 645	110 474	29 868	32 617	2 445	1 215	88 200	86 584
Pardubický	130 080	130 527	106 087	105 104	22 104	23 844	1 889	1 579	75 430	74 596
Vysočina	208 703	202 655	187 273	179 891	18 951	20 649	2 478	2 115	153 807	149 036
Jihomoravský	191 286	196 852	98 111	97 608	90 990	97 371	2 185	1 873	53 656	52 439
Olomoucký	175 733	178 946	126 419	126 242	47 099	50 959	2 215	1 745	107 612	107 093
Zlínský	154 320	154 421	90 027	87 549	62 861	65 252	1 432	1 620	69 635	68 185
Moravskoslezský	188 423	186 308	142 016	134 963	44 682	49 545	1 726	1 800	125 842	118 521

Při pohledu na druhové složení lesů na území Zlínského kraje je zřejmé, že více než polovinu lesa tvoří jehličnaté dřeviny, které v roce 2007 představovaly 56,7 % výměry lesů v kraji. Nadprůměrný je v kraji i podíl listnatých lesů. Hodnota 42,3 % převyšuje republikový průměr o 18,1 procentního bodu a je třetí nejvyšší mezi kraji (za krajem Středočeským a Jihomoravským).

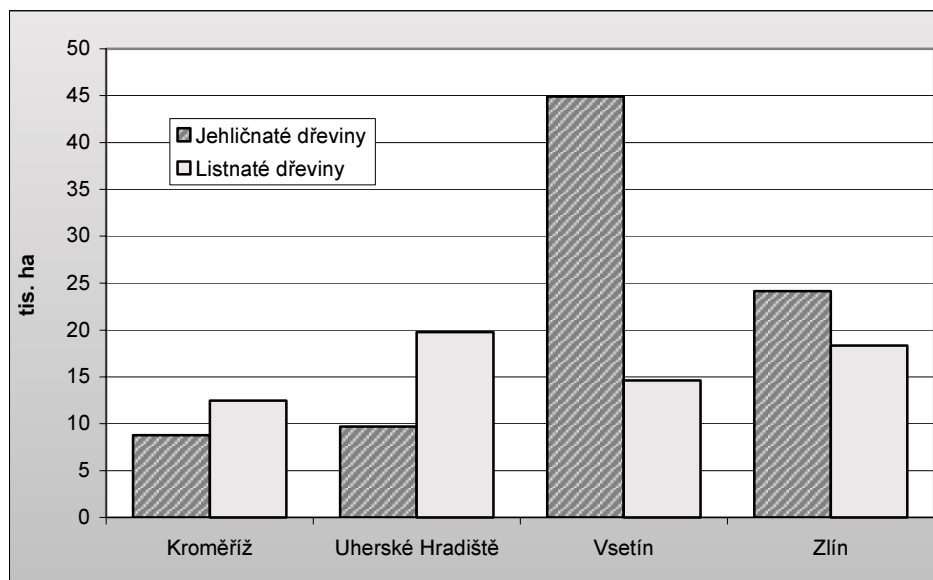
Mezi roky 2000 a 2007 se podíl jehličnatých dřevin v kraji snížil o 1,6 procentního bodu a podíl listnatých dřevin vzrostl o 1,5 bodu. Ve srovnání s celou Českou republikou rostl podíl listnatých dřevin o málo pomaleji než na celorepublikové úrovni, pokles podílu jehličnatých dřevin v kraji odpovídal poklesu v celé ČR.

³ Defoliace je definována jako relativní ztráta asimilačního aparátu v koruně stromu v porovnání se zdravým stromem, rostoucím ve stejných porostních a stanovištních podmínkách. Sleduje se na 306 monitorovacích plochách, které jsou podle lesnatosti rozmístěny rovnoměrně po území ČR. Defoliace (odlštění) se vyjadřuje v procentech ztráty jehličí (listů). Index defoliace se vyjadřuje jako podíl stromů šedesátiletých a starších ve 3. a 4. stupni odlštění, tedy stromy silně odlštěné (60,0 – 99,9 %) a odumřelé (100,0 % ztráta jehličí/listů).

Dominantní jehličnatou dřevinou ve Zlínském kraji je smrk, který v roce 2007 zaujímal 77,9 % celkové plochy jehličnatých dřevin v kraji (o 7,3 bodu více než v celé České republice). Ve srovnání s rokem 2000 se podíl smrku zvýšil o 0,5 procentního bodu. Druhou nejvýznamnější jehličnatou dřevinou v kraji je borovice, která v roce 2007 představovala 10,9 % porostní plochy jehličnatých dřevin.

Z listnatých dřevin je v kraji nejvýznamnější buk, který v roce 2007 zaujímal téměř polovinu porostní plochy listnatých dřevin. Následuje dub, který se podílí na porostní ploše listnatých dřevin přibližně jednou pětinou a habr, jehož podíl představuje téměř jednu desetinu a porostní plocha kraje představuje 20 % porostní plochy habru v ČR.

Graf 25 Porostní plochy jehličnatých a listnatých dřevin v okresech Zlínského kraje v roce 2007

Průměrná lesnatost je mezi okresy kraje poměrně značně odlišná. Nejvyšší je v okrese Vsetín, kde se v roce 2007 lesy na celkové výměře okresu podílely 54,0 % a nad krajským průměrem je i v okrese Zlín (42,2 %). Podprůměrné jsou podíly v okrese Uherské Hradiště - 30,5 % a v okrese Kroměříž - 27,3 %. Ve srovnání s rokem 2000 se lesnatost výrazněji nezměnila. Ve dvou okresech převládají jehličnaté lesy, v okrese Vsetín představuje jejich podíl na celkové výměře lesů tři čtvrtiny, ve zlínském okrese přesahuje polovinu. Nejméně jsou jehličnany zastoupeny v lesích uherskohradištského okresu, kde v roce 2007 tvořily pouze třetinu porostu lesa. Ve srovnání s rokem 2000 zastoupení jehličnatých dřevin pokleslo ve všech okresech kraje, nejvýrazněji právě na Uherskohradištsku (o 2,8 procentního bodu).

Tab. 3.2.2 Lesy v okresech Zlínského kraje podle dřevin

Zdroj: Ústav pro hospodářské úpravy lesa

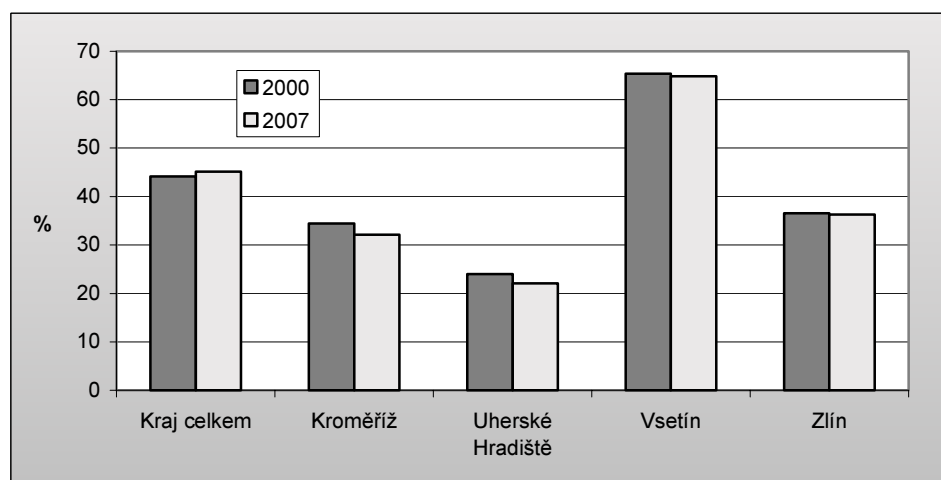
	Lesy celkem		v tom						z jehličnatých		z listnatých	
			jehličnaté celkem		listnaté celkem		holina		smrk	buk	2000	2007
	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007				
Kraj celkem	154 320	154 421	90 027	87 549	62 861	65 252	1 432	1 620	69 635	68 185	30 083	32 191
v tom okresy:												
Kroměříž	21 252	21 493	9 206	8 781	11 938	12 482	107	230	7 322	6 906	4 414	4 942
Uherské Hradiště	29 579	29 698	10 499	9 714	18 866	19 795	213	189	7 102	6 563	7 654	8 365
Vsetín	60 359	60 309	45 498	44 903	14 131	14 625	731	781	39 447	39 131	9 283	9 664
Zlín	43 131	42 922	24 824	24 151	17 926	18 349	381	421	15 764	15 585	8 732	9 220

V západní části kraje převládají listnaté lesy, v okrese Uherské Hradiště tvoří dvě třetiny a v okrese Kroměříž více než polovinu porostu lesa. V okrese Zlín odpovídá podíl listnatých lesů krajskému průměru, zato v okrese Uherské Hradiště je čtvrtinový podíl hluboko pod tímto průměrem.

Nejrozšířenější jehličnatou dřevinou ve všech okresech kraje je smrk, jehož podíl na celkové ploše jehličnatých dřevin se v roce 2007 pohyboval mezi 64,5 % v okrese Zlín a 78,6 % v kroměřížském okrese. Ve srovnání s rokem 2000 došlo ve všech okresech ke snížení porostní plochy smrku, nejvíce v okrese Uherské Hradiště - o 7,6 %. Nezanedbatelný je podíl borovice; krajský průměr 10,9 % porostní plochy

jehličnatých dřevin je převýšen v okrese Zlín (23,2 %) a Uherské Hradiště (17,6 %). Relativně vysoký je rovněž podíl modřínu, a to především v okresech Uherské Hradiště - 13,9 % a Kroměříž - 12,0 %.

Graf 26 Podíl smrku na celkové porostní ploše lesa v okresech Zlínského kraje

Tab. 3.2.3 Lesy ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje podle dřevin

Zdroj: Ústav pro hospodářské úpravy lesa

v ha

	Lesy celkem		v tom:						z jehličnatých smrk		z listnatých buk	
			jehličnaté celkem		listnaté celkem		holina					
	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007
Kraj celkem	154 134	154 421	89 476	87 549	63 020	65 252	1 638	1 620	69 375	68 185	30 503	32 191
v tom SO ORP:												
Bystřice p. Hostýnem	8 174	8 173	4 502	4 502	3 572	3 571	100	100	4 151	4 151	2 641	2 641
Holešov	1 679	1 679	647	647	1 006	1 006	27	27	469	469	79	79
Kroměříž	10 978	11 547	3 729	3 598	7 170	7 846	79	103	2 490	2 285	1 854	2 204
Luhačovice	8 519	8 383	5 203	5 011	3 261	3 312	55	60	2 838	2 769	1 375	1 414
Otrokovice	2 340	2 337	789	734	1 545	1 587	6	16	530	493	684	751
Rožnov p. Radhoštěm	13 625	13 609	10 815	10 661	2 716	2 865	94	83	9 729	9 616	1 798	1 993
Uherské Hradiště	14 494	14 491	4 721	4 317	9 657	10 089	117	84	3 022	2 667	3 928	4 252
Uherský Brod	15 117	15 207	5 781	5 397	9 239	9 706	97	105	4 081	3 896	3 726	4 113
Valašské Klobouky	11 786	11 786	7 011	7 011	4 688	4 689	87	86	4 691	4 690	3 217	3 217
Valašské Meziříčí	7 571	7 660	5 562	5 378	1 907	2 158	102	125	4 608	4 506	466	597
Vizovice	6 401	6 360	3 949	3 852	2 336	2 417	115	92	2 741	2 722	1 122	1 188
Vsetín	38 667	38 462	28 633	28 350	9 499	9 546	535	566	24 741	24 614	6 991	7 040
Zlín	14 784	14 726	8 135	8 094	6 425	6 460	224	173	5 287	5 307	2 622	2 702

Lesnatost ve Zlínském kraji roste od západu směrem k východní části kraje, kde je nejvyšší, tedy ve správních obvodech Vsetín (59,6 %) a Rožnov p. Radhoštěm (58,3 %). Ve většině správních obvodů se pohybuje mezi jednou čtvrtinou až polovinou. Méně než čtvrtinu výměry tvoří lesy ve správním obvodu Otrokovice a Holešov.

Vyšší podíl jehličnatých dřevin je ve správních obvodech okresů Vsetín a Zlín (kromě Otrokovic) a k nim se řadí ještě správní obvod Bystřice pod Hostýnem z okresu Kroměříž. Ve většině z těchto obvodů se podíl pohybuje mezi 55 a 60 %, nad hranici 60 % je ve správních obvodech Vizovice, Vsetín a Rožnov pod Radhoštěm. Proti roku 2003 se podíl jehličnanů buď snížil (maximum o 3,3 procentního bodu ve správním obvodu Valašském Meziříčí) nebo zůstal na stejné úrovni.

Nejrozšířenější jehličnatá dřevina smrk, se na porostní ploše jehličnanů nejvíce podílí ve správním obvodu Bystřice pod Hostýnem (92,2 %) a Rožnov pod Radhoštěm (90,2 %). Nad hranici 80 procent je v dalších dvou obvodech vsetínského okresu. Nejmenší podíl je ve správním obvodu Luhačovice, ale i tam představuje více než polovinu porostní plochy jehličnatých dřevin. Druhou nejčastější jehličnatou dřevinou je ve většině správních obvodů borovice, ve třech obvodech je to jedle bělokorá (Vsetín, Rožnov pod Radhoštěm a Bystřice pod Hostýnem) a ve dvou modřín (Kroměříž a Otrokovice).

Podíl listnatých lesů se pohybuje od 24,6 % v SO ORP Vsetín po 69,6 % v SO ORP Uherské Hradiště. Nejdůležitější listnatou dřevinou je buk, podíl na porostní ploše listnatých dřevin je nejvyšší téměř ve všech správních obvodech mimo správních obvodů Holešov a Kroměříž, kde nejvyšší podíl zaujímá dub. Podíl buku je ve správním obvodu Kroměříž mírně nižší a na třetím místě je s podílem 13,0 % jasan. Ve správním obvodu Holešov se na druhé místo řadí bříza (18,5 %) a následuje lípa (14,3 %) a habr (11,0 %). Podíl habru je nad průměrem kraje (9,9%) ještě v dalších 5 správních obvodech, maximum ve správním obvodu Vizovice - 13,9 %.

Podle funkčního zaměření, tedy podle poslání lesa, se lesy člení na tři kategorie: hospodářské, kde hlavním posláním je produkce dřeva, ochranné, kde produkce není účelná případně ani možná a na lesy zvláštního určení.

Tab. 3.2.4 Lesy v krajích České republiky podle kategorií a subkategorií.

Zdroj: Ústav pro hospodářské úpravy lesa

v ha

	Lesy celkem		v tom:						z lesa ochranného mimořádně nepříznivá stanoviště		z lesa zvláštního určení území nár. parků a nár. přírodních rezervací	
			les hospodářský		les ochranný		les zvláštního určení					
	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007
ČR celkem	2 582 836	2 595 182	1 981 885	1 957 301	89 422	70 545	511 529	567 336	67 224	49 586	99 118	97 491
v tom kraje:												
Hl. město Praha	4 641	4 704	91	69	92	402	4 458	4 233	92	402	-	-
Středočeský	297 099	300 078	195 083	217 981	9 544	8 673	92 471	73 424	9 544	8 673	8 796	3 639
Jihočeský	367 041	370 798	280 087	292 652	8 245	5 666	78 708	72 481	8 122	5 528	28 147	26 987
Plzeňský	292 264	293 996	235 860	239 667	16 980	3 827	39 423	50 503	11 151	3 547	24 241	29 835
Karlovarský	138 716	139 619	86 626	73 397	6 500	4 224	45 590	61 998	6 141	3 226	326	131
Ústecký	155 209	156 642	113 365	85 563	12 438	9 093	29 406	61 986	11 888	8 543	468	6 372
Liberecký	135 364	135 329	93 220	85 335	5 691	11 523	36 454	38 471	3 744	5 837	7 014	7 852
Královéhradecký	143 958	144 306	101 585	97 160	13 751	12 182	28 621	34 964	6 812	5 457	15 432	12 962
Pardubický	130 080	130 527	115 590	115 827	2 298	2 144	12 191	12 556	1 540	1 597	734	871
Vysočina	208 703	202 655	193 059	187 761	1 835	1 260	13 809	13 634	1 835	1 260	2 889	774
Jihomoravský	191 286	196 852	131 165	130 743	3 405	3 845	56 716	62 264	3 405	3 845	7 851	6 015
Olomoucký	175 733	178 946	137 842	136 329	5 930	5 527	31 961	37 090	2 011	1 255	1 255	1 052
Zlínský	154 320	154 421	136 231	136 799	316	101	17 773	17 521	316	101	479	253
Moravskoslezský	188 423	186 308	162 080	158 020	2 397	2 079	23 946	26 210	624	313	1 484	747

Ve Zlínském kraji zcela jednoznačně převládá les hospodářský. V roce 2007 se na celkové ploše lesů v kraji podílel 88,6 %, což bylo 13,2 procentního bodu nad celorepublikovou úrovní. Proti roku 2000 se podíl hospodářského lesa zvýšil o 0,3 procentního bodu, trend byl tedy opačný než v celé České republice (pokles o 1,3 bodu).

Nejnižší ze všech krajů je ve Zlínském kraji podíl ochranných lesů - 0,1 %, v roce 2000 to bylo 0,2 %. Lesy zvláštního určení zaujímají 11,3 % plochy lesů (o 0,2 bodu méně než v roce 2000). V rámci republiky je to po kraji Vysočina a po Pardubickém kraji třetí nejmenší podíl.

Z lesů ochranných se ve Zlínském kraji vyskytují pouze lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích – obdobná situace je ještě ve Středočeském, Jihomoravském kraji a kraji Vysočina.

Z lesů zvláštního určení ve Zlínském kraji převládají lesy významné pro zachování biodiverzity, tvoří 60,7 % plochy lesů zvláštního určení. Významný je i podíl ochranného pásma zdrojů léčivých a minerálních vod, který představuje podíl 22,1 % (v ČR je to 12,0 %) a po Karlovarském kraji, kde je podíl 63,5 % je to druhý nejvyšší podíl mezi kraji.

Největší podíl hospodářského lesa na celkové ploše lesa je v okrese Vsetín, kde představuje 95,4 %. Přibližně stejný podíl je v okresech Zlín a Kroměříž (88,9 a 87,5 %), nejnižší je v okrese Uherské Hradiště - 75,0 %. Proti roku 2000 vzrostl podíl v kraji o 0,3 procentní body, k nárůstu došlo ve třech okresech (nejvíce v kroměřížském- o 4,5 procentního bodu). V okrese Uherské Hradiště podíl klesl o 6,0 procentního bodu. Ochranné lesy se nejvíce vyskytují v okresech Kroměříž a Vsetín, podíly na celkové ploše lesa jsou však nepatrné.

Tab. 3.2.5 Lesy v okresech Zlínského kraje podle kategorií a subkategorií

Zdroj: Ústav pro hospodářské úpravy lesa

v ha

	Lesy celkem		v tom:						z lesa ochranného mimořádně nepříznivá stanoviště		z lesa zvláštního určen í území nár. parků a nár. přírodních rezervací	
			les hospodářský		les ochranný		les zvláštního určen í					
	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007
Kraj celkem	154 320	154 421	136 231	136 799	316	101	17 773	17 521	316	101	479	253
v tom okresy:												
Kroměříž	21 252	21 493	17 642	18 802	140	52	3 469	2 639	140	52	190	64
Uherské Hradiště	29 579	29 698	23 962	22 278	96	9	5 521	7 411	96	9	150	86
Vsetín	60 359	60 309	56 614	57 541	36	36	3 710	2 733	36	36	103	103
Zlín	43 131	42 922	38 013	38 178	44	5	5 073	4 739	44	5	36	0

Lesy zvláštního určení zaujímají největší plochu v okrese Uherské Hradiště, kde představují jednu čtvrtinu z celkové plochy lesa. Naopak nejmenší podíl byl zjištěn v okrese Vsetín - 4,5 %. Jen nepatrně rozdílné jsou podíly v okrese Kroměříž a Zlín (12,3 % a 11,0 %). Proti roku 2000 vzrostl podíl této kategorie lesa pouze v okrese Uherské Hradiště (o 6,3 procentního bodu), v ostatních okresech došlo k poklesu (maximální byl v okrese Kroměříž - o 4,0 procentního bodu).

Tab. 3.2.6 Lesy ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje podle kategorií a subkategorií

Zdroj: Ústav pro hospodářské úpravy lesa

v ha

	Lesy celkem		v tom:						z lesa ochranného mimořádně nepříznivá stanoviště		z lesa zvláštního určení území nár. parků a nár. přírodních rezervací	
			les hospodářský		les ochranný		les zvláštního určení					
	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007
Kraj celkem	154 134	154 421	137 805	136 799	187	101	16 142	17 521	187	101	358	253
v tom SO ORP:												
Bystřice pod Hostýnem	8 174	8 173	6 857	6 856	51	51	1 266	1 266	51	51	-	-
Holešov	1 679	1 679	1 599	1 599	-	-	80	80	-	-	-	-
Kroměříž	10 978	11 547	10 022	10 254	1	1	954	1 292	1	1	97	64
Luhačovice	8 519	8 383	6 612	6 472	-	-	1 907	1 911	-	-	-	-
Otrokovice	2 340	2 337	2 274	2 156	-	-	66	182	-	-	7	-
Rožnov pod Radhoštěm	13 625	13 609	12 737	13 355	-	-	888	255	-	-	52	53
Uherské Hradiště	14 494	14 491	11 194	11 223	55	9	3 245	3 259	55	9	7	-
Uherský Brod	15 117	15 207	12 800	11 055	41	-	2 276	4 152	41	-	144	86
Valašské Klobouky	11 786	11 786	9 493	9 493	-	-	2 293	2 293	-	-	-	-
Valašské Meziříčí	7 571	7 660	7 336	7 425	-	-	235	235	-	-	-	-
Vízovice	6 401	6 360	6 155	6 126	-	2	246	232	-	2	-	-
Vsetín	38 667	38 462	36 045	36 183	36	36	2 587	2 244	36	36	51	50
Zlín	14 784	14 726	14 681	14 603	3	3	100	121	3	3	-	-

Více než devadesát procent plochy lesa představují hospodářské lesy ve všech správních obvodech vsetínského okresu a třech okresu Zlín, (Zlín, Vizovice a Otrokovice). Zhruba tři čtvrtiny plochy lesa tvoří ve správním obvodu Luhačovice a ve správních obvodech okresu Uherské Hradiště.

Největší podíly lesů zvláštního určení, tedy nad hranicí 20 procent, jsou ve správních obvodech na jihu kraje, to je v obvodech Uherský Brod, Uherské Hradiště a Luhačovice. K nim se řadí i Valašské Klobouky, kde je podíl těsně pod stanovenou hranicí. Rozhodující podíl plochy těchto lesů tvoří buď ochranná pásma zdrojů léčivých a minerálních vod, a to ve správních obvodech Luhačovice a Uherský Brod (98,5 a 46,9 %) nebo se jedná výhradně o lesy významné pro uchování biodiverzity - ve správním obvodu Valašské Klobouky výhradně a z 88,0 % ve správním obvodu Uherské Hradiště.